

הישיבה

מוקד הישיבה לרשותך: 18-20-1800

יו"ל ע"י ארגון "אחינו" הקבלן 45 ירושלים 02-5609025

הגליון לבן הישיבה

גליון מס' 79

פעם נכנס לחדרו של החזון איש וראהו כשהוא במיטתו מכוסה בשמיכה עד מראשותיו, וכותב באופן זה את חידושי תורתו תחת האפלולית. מאוחר יותר משאלו על כך, השיב לו החזון איש, כי מכיוון שזכה לחדש בתורה ומעלה את חידושי על הכתב, ירא הוא פן בשעת הכתיבה יביט לצדדים ויפגום באיכות הכתיבה, על כן משתדל הוא ככל יכולתו לצמצם את מחשבתו וראייתו

על הקשר המיוחד בין החזון איש ל'בעל שבט הלוי' רבי שמואל הלוי ואזנר זצוקללה"ה

קשר הדוק שרר בין החזון איש לרבינו. רבינו היה מתראה לפניו חדשים לבקרים, ופעמים שאף היה מתלווה אליו לטיולו היומי, אותו היה עורך לצרכי בריאותו באזור הפרדס שבבעלות משפחת ברמן שניצב בפאתי השכונה, כשבדרך היו משוחחים ביניהם בהלכה ובענייני הנהגה שעל הפרק. עם זאת, למרות גדלותו המופלגת של החזון איש ולמרות שגילו נשק אז לשבעים, נהג כבוד מיוחד ברבינו שהיה אברך צעיר, והיה מתייחס אליו כאל מרא דאתרא במלוא מובן ההגדרה חרף גילו הצעיר של רבינו.

ארע פעם שהחזון איש הזדמן לביתו של רבינו לצורך עניין מסוים, וכאשר חלף על פתח חדרו נעצר לרגע ובתנועה של מי שמתענג על ריח טוב אמר למקורבו: "ס'שמעקט דא פון קדושה" - יש כאן ריח של קדושה.

שש שנים ויותר זכה רבינו למלאות את אסמיו טללי רוח במחיצתו של רבן של כל בני הגולה, החזון איש, מעת בואו לכהן פאר כרבה של זכרון מאיר. סיפורים רבים היה מספר רבינו על הקשר המופלא ששרר ביניהם. פעם נכנס לחדרו וראהו כשהוא מונח במיטתו מכוסה בשמיכה עד מראשותיו, וכותב באופן זה את חידושי תורתו תחת האפלולית. מאוחר יותר משאלו על כך, השיב לו החזון איש, כי מכיוון שזכה לחדש בתורה ומעלה את חידושי על הכתב, ירא

הוא פן בשעת הכתיבה יביט לצדדים ויפגום באיכות הכתיבה, על כן משתדל הוא ככל יכולתו לצמצם את מחשבתו וראייתו.

לשאלת רבינו מי נקרא תלמיד חכם, ענהו החזון איש כי תלמיד חכם הוא זה המסוגל לגרוס ארבעים דפי גמרא ביום אחד וכן דף גמרא בודד משך ארבעים יום, עד שמתחדש לו חידוש כלשהו, כי זו היתה דרכו, להפך ולהפך בלימודו ולדחות בו כל עקמימות, עד שיצא

המשך בעמוד 19

סיפר החברותא, רבי משה קפלן שליט"א: באחת ההזדמנויות כאשר באתי כהרגלי ללמוד, הוא אמר לי: "משה, תוריד את הכובע שלך, תניח אותו הפוך על השולחן", בסדר. "עכשיו תוציא את כל מה שיש לך בכיסים ותניח בתוך הכובע, אם יש לך מצית, הניח בכובע, יש לך ארנק ומפתחות הכל להוציא, שלא יישאר שום דבר בכיסים, הוצא והנח בתוך הכובע". כך עשיתי

על השקיעות בתורה של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

יש לך מצית, הניח בכובע, יש לך ארנק ומפתחות הכל להוציא, שלא יישאר שום דבר בכיסים, הוצא והנח בתוך הכובע". כך עשיתי. "עכשיו תשמע משה, כאשר אתה לומד אתה נפרד מכל הדברים הללו, אתה אומר להם שלום, שלום! ורק בסיום הלימוד, אומרים 'שלום עליכם' לדברים שלך, ונוטלים אותם חזרה. שמע משה יקירי, רק כך מצליחים".

למחרת הוא הסביר לי יותר לעומק: "כאשר אתה בא ללמוד, אתה פשוט מתנתק מכל דבר, ולא די לכך מחשבה, אלא צריך מעשה ודיבור, וכיצד? בכך שאתה מוציא את כל מה שבכיסך ומניח במקום צדדי ורחוק, אתה עושה מעשה ניתוק, וכמי שאומר בשעת מעשה: 'אין עכשיו מפתחות, אין עכשיו ארנק, אין עכשיו סידורים, אין תעודת זהות. אין עולם. יש את הסוגיא שלומדים'. ואם תעשה מעשה, זה ישפיע על ההתנתקות, ומניסיון זה עובד...". "אם רצונך ליהנות, אם רצונך להתקדם, להמריא, אם בנפשך להגיע למשהו בלימוד התורה, תעשה כך".

וזה סוד הגומחה

כאשר הוא נכנס לבית הכנסת, לבית המדרש, הוא התנתק. הוציא את הכל, גם כאשר היה כבר בן שבעים שנה, וכבר היה קשור בקשר של קיימא עם התורה, עדיין עשה מעשה נוסף של ניתוק!

בבית הכנסת מרכזי בו כיהן כרב, בכניסה לפרוזדור הייתה גומחה קטנה בגובה הקיר למעלה כעין חלון קטן, שאפילו אינו יכול להעביר את הטומאה.

הגומחה הזו הזכירה את הגומחה של בתו של רבי עקיבא.

ביום חתונתה, בתו של רבי עקיבא תחבה בגומחה, את סיכת הזהב שלה, וכאשר שבה אחר כך ליטול את הסיכה גילתה כי בעת תחיבתה, פגעה בראשו של נחש שהתחבא שם, הנחש נדקר מחוד הסיכה ונהרג, והיא ניצלה.

שאל אותה רבי עקיבא אביה, איזו מצווה עשית היום שנעשה לך נס ופלא שבדיק ברגע הנכון נהרג הנחש שהיה עתיד להרוג אותך? והיא סיפרה לו מה שסיפרה, והדברים ידועים, מדברי המדרש.

כאשר הגאון ר' בן ציון נכנס לבית הכנסת ללמוד, או לומר את שיעורו הקבוע, היה חולף ליד אותה גומחה בקיר. נעצר. מוציא מכיסו כמה מחפציו האישיים שהיו לו בכיס החליפה, תעודת זהות, דפי נייר, מסמכים, או כל משהו אחר שבכיס. מתרומם לגובה הגומחה (שהייתה בחלק העליון של הקיר), ומניח אותם שם. בני הקהילה שהלכו לצדו מאות פעמים, מפאת הכבוד, לא שאלו אותו על כך מעולם. זו הייתה כבר התנהגות קבועה שהתרגלו אליה מאז, ולא שאלו שאלות מיותרות, כי הרב היה שקוע תמיד בלימוד ואין שום סיבה להפריע לו בשאלות סרק של חיטוט במעשיו, ובפרט שבדרך כלל כאשר היו מלווים אותו הוא היה לפני הרצאת שיעור, שבאופן טבעי הראש טרוד בהכנת השיעור.

כאשר עזב את בית הכנסת, לפני היציאה היו מלווים אותו האברכים ושואלים בדברי תורה שנאמרו בשיעור, תוך כדי שיחה איתם היה חולף שוב ליד גומחה בגובה הקיר, מגביה את ידו ולוקח את חפציו האישיים, נוטל ויוצא. לפעמים זה היה רק המפתח של הבית, לפעמים מטפחת או ארנק של הכסף הקטן.

אחרי הסתלקותו של רבי בן ציון. הם הופתעו לעמוד על הסוד הגומחה הזו. ותמהו על עצמם מדוע לא ידעו על כך קודם לכן. סיפר החברותא, רבי משה קפלן שליט"א: באחת ההזדמנויות כאשר באתי כהרגלי ללמוד עם הגרב"צ (בבחרותי), אמר לי: "משה, תוריד את הכובע שלך, תניח אותו הפוך על השולחן", בסדר.

"עכשיו תוציא את כל מה שיש לך בכיסים ותניח בתוך הכובע, אם

היכי דמי תלמיד חכם שתמיד כשאתה פוגש בו יש לו קושיה או תירוץ חידוש או הערה

'המודיע'. אבל מה נעשה שמאז עמדו על דעתו. ר' בן ציון לא קרא עיתון. הדפים של העיתונים הכשרים לא היו מנת חלקו. הבן שליט"א זוכר את אותו יום ולמחרתו: "שכן בבנין הכניס לבית שלנו את ה'המודיע' כדי שנראה מה כתוב בו. הראו לאבא, הוא הסתכל כשתי שניות בלבד, ויותר לא. אחר כך ביקש, שכבר יחזירו את העיתון לשכן".

בימים ההם, למרות שהעיתונים היו פחות נפוצים מהיום, הוא ראה את הילד שלו קורא עיתון (כשר למהדרין). אמר לו והצביע על מוחו: "דע לך יעקב שלי, במוח יש מקום, אבל אין מקום להכל, נכנס לכאן במוח כזה דבר, כנגד זה יוצא תורה, או זה או זה. כי המוח הוא ככל בית קיבול שאין בו מקום להכל, אחד על חשבון האחר. תחשוב ותחליט מה אתה מעדיף".

"תלמיד חכם בבחינת שבת" ("תלמידי חכמים אתקריאו שבת" - נאמר ב'זוהר' פרשת צו).

כוונות רבות וסודות נאמרו בכוונת הזוהר, אבל יסוד אחד שכולם מסכימים עליו, כי תלמיד חכם הוא מנותק מענייני העולם, כמו בשבת. ובכך הוא מתייחד ומתעלה מעל סביבתו.

העיד אחד החברותות: "כאשר למדתי אתו בכלל לפני שלושים שנה, הביאו פעם לכולל בבוקר קודם סדר א', חוברת של דברי התחזקות ב'השקפה בענייני השעה', זו היתה חוברת חשובה. האברכים לקחו אותה איתם בעת שנכנסו לכולל, אבל ר' בן ציון לא לקח. רציתי לתת לו את החוברת, והוא אמר 'אני לא רוצה לקחת' כי אם בבוקר לוקחים את זה לידיים, המחשבה מוטרדת בדבר אחר, וכך אי אפשר ללמוד, לא מתחילים יום כשהמחשבה לא בתורה, גם אם זה דברי קודש, וגם אם אלו דברי מצוה. שלא יכנס מחשבה של משהו אחר טוב ונחוץ, חוץ מתורה. זו הצורה שבה נקנית התורה".

(מתוך הספר: ספר ללא שם)

וכך ממריאים אלעל - 'למעלה למשכיל'.

וככל שהניתוק אמיתי יותר ממריאים גבוה יותר, טוב יותר, מהר יותר. הלימוד שלהם יחד בחברותא, של ר' משה החברותא ור' בן ציון, היה כמו בעת הכניסה להר הבית, "לא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ובפונדתו" (משנה ברכות פרק ט'), מפשילים את המחלצות של העולם. כידוע, גם בחדר 'טהרה' מלבישים את הנפטר, ללא כיסים. כי לשם, לא לוקחים כלום. כך הוא נהג להיכנס לבית המדרש יום יום כי כעת הוא נכנס לעולם האמת.

לידע ולהודיע.

כי 'תלמיד חכם', משמעות המושג, להיות קשור לתורה בקשר דם. כעובר הטמון במעי אמו "שבתי בבית ה' כל ימי חי". כל - לרבות הלילות, כל - לרבות שעת האוכל, כל - לרבות חולאים שפוקדים אותו חלילה, אינו מתנתק מהתורה.

החזון איש אמר פעם לאיש שיחו: היכי דמי תלמיד חכם, שתמיד כשאתה פוגש בו יש לו קושיה או תירוץ, חידוש, הערה. משהו כואב לו בלימוד או משהו משמח אותו בתורה.

אבל רבותי, הנה ר' בן ציון מייעץ וממליץ בתוקף, כי גם מי שלא תלמיד חכם,

עליו להיות תלמיד חכם לשעתו. תלמיד חכם - לרגעים, תלמיד חכם - לשעה, לחצי שעה. כיצד? מאי משמע - "תלמיד חכם לשעתו"? "חכם לכשירצה".

אתה כורך סביב עצמך חבל של תורה וקושר את התורה אליך בשמונה קשרים על גבי קשרים - לשעת הלימוד. עכשיו כאשר נכנסת ללמוד, אתה עם התורה בלבד.

ואז גם אם אתה לא 'תלמיד חכם' הזוכה להיות קשור לתורה בכל שעות היממה, הרי שבאותה שעה של לימוד דף היומי, הנך "תלמיד חכם לשעה".

עולים על הירח

היה זה בו' אב שנת תשכ"ט בשעה ארבע לפי שעון ישראל, נחתו 2 בני אדם על הירח לראשונה מאז בריאת העולם. הם היו אחרי נסיעה של יותר מארבע ימים בחללית שכונתה "נשר אפולו", אחרי שגמעו מרחק של 280 אלף קילומטר המרחק שבין כדור הארץ לירח, והגיעו ללא תקלות. מעל הירח הם התקשרו עם מרכז הבקרה שביוסטון, והשמיעו את דבריהם באוזני מאות מיליונים ברחבי העולם.

הכל עמדו עצורי נשימה. ולמחרת התפרסמה הידיעה בעיתון

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

מוקד לנגישות מיטורי של איגוד אחינו
הישיבה

סיפר רבי משה פיינשטיין, שבישיבתו של ה"חפץ חיים" למד בחור עם ראש חלש ביותר, אבל עם הרבה רצון ותשוקה ללמוד ולדעת. במשך חודש שלם עמל ויגע כדי להבין דף גמרא אחד, עד שבא ל"חפץ חיים" וסיפר לו בכאב על כך שהוא בקושי לומד דף גמרא בחודש, והנה הוא שומע את החפץ חיים ממלמל לעצמו:

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל: ברוחניות, אפילו מעלה אחת קטנה - עולם ומלואו היא!

אני נזכר בווארט שאמר לי יהודי ששמע בחתונה את רבי חצק'ל לווינשטיין זצ"ל מדבר. [אגב, זאת יש לדעת, כי פעם היו דורשים בחתונות...]. אמר רבי חצק'ל: שנינו בפרקי אבות (ב,ח): "הוא [רבן יוחנן בן זכאי] היה אומר: אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים, ואליעזר בן הורקנוס בכף שנייה, מכריע את כולם. אבא שאול אומר משמו: אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ורבי אליעזר בן הורקנוס אף עמהם, ורבי אלעזר בן ערך בכף שנייה, מכריע את כולם". שאל רבי חצק'ל: מה פשר דברי רבי יוחנן בן זכאי, הוא מכריע את כולם? הרי מדברים כאן על התנאים הקדושים, שאין לנו כל השגה בגדולתם, והנה לדעת רבן יוחנן בן זכאי רבי אליעזר בן הורקנוס מכריע את כולם, ואילו אבא שאול סבר שרבי אלעזר בן ערך מכריע את כולם, אף את רבי אליעזר בן הורקנוס. מחלוקת תהומית שכזאת, מן הקצה אל הקצה. מה פשר הדברים הללו?

חלש ביותר, אבל עם הרבה רצון ותשוקה ללמוד ולדעת. במשך חודש שלם עמל ויגע כדי להבין דף גמרא אחד, עד שבא ל"חפץ חיים" וספר לו בכאב על כך שהוא בקושי לומד דף גמרא בחודש, תוך שהוא אומר: "בשביל מה אני לומד?..."

והנה הוא שומע את החפץ חיים ממלמל לעצמו: "בחור מתלונן על כך שהוא למד בחודש רק מאה דפי גמרא..."

נראה היה לבחור כאילו וה"חפץ חיים" לא שמע אותו, ולכן חזר ואמר שהספיק ללמוד בחודש דף אחד בלבד.

אמר לו ה"חפץ חיים": "וכי חושב אתה שלא שמעתי? אך הרי אמרו חז"ל (אבות דרבי נתן ג,ו) "יפה אחד בצער - ממאה שלא בצער", ואם כן דף הגמרא שלמדת בקושי כה רב, נחשב לך כמאה דפי גמרא!"

הרי לנו שברוחניות, אפילו מעלה אחת קטנה - עולם ומלואו היא!

'סיום' על דף גמרא

ספר לי בני על יהודי אחד מארצות הברית שבא לרבי משה פיינשטיין זצ"ל וספר לו כי היה חילוני ובנו חזר בתשובה והחל ללמוד בישיבה. יודעים אנו כי 'ברא מזכה אבא' לא רק בעולם הבא אלא גם בעולם הזה. הבן החל ללמוד עם אביו גמרא. כל ההתחלות קשות, והאבא הזה שמעולם לא למד, החל ללמוד עם הבן, על אף הקושי הגדול שבדבר. לאחר תקופה ממושכת של לימוד, הצליח לסיים דף גמרא שלם. "עתה" - כך אמר - "באתי אל הרב בבקשה שיבחן אותנו על הדף גמרא שלמד!"

כאשר שמע זאת רבי משה, אמר לאבא בשמחה: "סיימת דף גמרא שלם? אם כן צריך אתה לעשות 'סיום'. תערוך מסיבת 'סיום' בביתך, ואני אבוא להשתתף בשמחה!"

סיפר רבי משה, שגם בישיבתו של ה"חפץ חיים" למד בחור עם ראש

רבנו בחיי כותב שהארון שהיה במקדש הוא כנגד התורה שבכתב והמנורה היא כנגד התורה שבעל פה. הכפתורים והפרחים שבה הם כנגד כל השרשים, הכללים, הפרטים והדקדוקים שלמדונו חז"ל בתורה שבעל פה. שבעת הקנים שבה הם כנגד שבע החכמות הקיימות בעולם, שמקורן ושרשן בתורה.

ד"ר אשכנזי ראה את השירטוט ומיהר לביתו של החזון איש עניין אותו מאד לדעת היכן למד החזון איש רפואה, באיזו אוניברסיטה באיזו פקולטה

הספיק להציץ בשעונו ולומר את השעה, אמר לו ה"חזון איש":
"כבר לא צריך! הסתכלתי על הירח, ולפי מיקומו ברקיע - השעה
היא כך וכך"... התלמיד הציץ בשעונו וראה שאכן ה"חזון איש" נקב
בשעה המדויקת!

וכי ה"חזון איש" למד באיזו מקום אסטרונומיה? כיצד יכול הוא
לדעת שעה מדויקת על פי מיקומו של הירח בשמים? התשובה לכך
היא: "הפוך בה והפוך בה - דכולא בה" (אבות ה, כב). כל החכמות
שבעולם מצויות בתורה הקדושה.

שמעתי פעם בעל תשובה, מדען, שאמר: "אם ה'חזון איש' לא
למד באוניברסיטה, והוא יודע מהתורה, דברים שגם מי שלמד
באוניברסיטה לא יודע - אני עוזב את האוניברסיטה, והולך ללמוד
גמרא בישיבה..."

(מתוך ספר "יחי ראובן")

רבי יהונתן איבשיץ ב"עירות דבש" מוסיף ואומר, כי אותן שבע
חכמות לא זו בלבד שמקורן בתורה, אלא הן אף משמשות את
התורה ואת לומדיה! דבר זה בא לידי ביטוי במנורה: כל הנרות פונים
אל הנר המערבי. הנר המערבי מסמל את חכמת התורה, שהרי
"שכינה במערב". כל הנרות הפונים אליו מצביעים על כך שכל
החכמות מקורן בתורה והנן לצורך התורה.

על הנר המערבי, האמצעי, נאמר כי "ממנו היה מדליק ובו היה
המסיים" (שבת כב ע"ב) לאמור: כל החכמות באות מהתורה ואף
מובילות אליה, בדיוק כשם שכל הנהרות באים מן הים ולבסוף
זורמים אליו.

אין חכמה שאין לה מקור ושורש בתורה הקדושה. כל החכמות
שבעולם באות מהתורה!

כשהייתי ילד התפרסם הסיפור הידוע על מרן ה"חזון איש" זצ"ל,
סיפור שכל העולם סער ממנו:

יהודי אחד נזקק, לא עלינו, לניתוח בראשו, שהשם יתברך ירחם.
פנה לרופא מפורסם, בעל שם עולמי בתחום זה, ד"ר אשכנזי, והלה
אמר כי אין אפשרות לבצע את הניתוח, כי אם יבצעו אותו - הלה
יישאר "צמח" כל חייו.

החולה פנה ל"חזון איש" וספר לו את כל העניין.

ה"חזון איש" נטל פיסת נייר, שרטט על גביו את מבנה הראש והמוח,
וסימן את הדרך בה ניתן לבצע את הניתוח מבלי לפגוע במקומות
הרגישים והמסוכנים! "הציגו לפני ד"ר אשכנזי את השרטוט הזה",
הורה ה"חזון איש", "ולפיו הוא כבר ידע כיצד לנתח!"
כשד"ר אשכנזי ראה את השרטוט, הוא מיהר לביתו של ה"חזון
איש"...

עניין אותו, מאוד, לדעת היכן למד ה"חזון איש" רפואה? באיזו
אוניברסיטה? באיזו פקולטה?...

האמת היא כי ה"חזון איש" למד רפואה מהתורה הקדושה, כי כל
החכמות שבעולם מצויות בה! מכוחה של חכמת התורה שהיתה
לו - היטיב לדעת כיצד לבצע ניתוח ראש מסובך, יותר מגדול
הפרופסורים שבתחום!

עוד מספרים, כי ה"חזון איש" הלך פעם עם אחד מתלמידיו, ובמהלך
ההליכה שאל את התלמיד "מה השעה?" עוד לפני שהתלמיד

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

המוקד לבני הישיבות מיסודו של אגודת איחוי
הישיבה

נהג רבי משה מרדכי לספר שני סיפורים אמיתיים, מעשים שהיו בשני אבות - ושני מכתבים... הסיפור הראשון סופר מפי מרן הסטייפלר בעצמו, באוזני בנו הגר"ח קנייבסקי. זמן קצר טרם פרוץ המלחמה העולמית הראשונה, נקלע הסטייפלר לעיירה אחת, שם פגש בו יהודי, שכאשר שמע שהוא בדרכו אל הישיבה, ביקש להעביר באמצעותו מכתב לבנו יקירו, הלומד גם הוא בישיבה. הסטייפלר נענה כמובן בחיוב. ישב היהודי וכתב מכתב, ומסרו לידי הסטייפלר

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצוק"ל, על הדרך להצלחת בן הישיבה

דע לפני מי אתה עמל

כהנה וכהנה היתה פורצת חוצה להבת תשוקת התורה ושמתח התורה היוקדת בקרבו, והוא הולך ומבעיר הלאה, מצית את אש התורה בלבבות העם. הבהירות מכאן וההתלהבות מאידך, היו מעניקות לשומעים את ההרגשה של אמיתות הדברים בלא שום ספק, ואל מול יצר הרע המייחד את מיטב כוחותיו להרבות ביטול תורה - הייתה חשקת התורה נספגת בעצמות.

גוונים רבים היו להם, לדבריו של רבנו על יקרת עסק התורה, אבל הבריה התיכון ההולך בהם מן הקצה אל הקצה, חוזר ונשנה מפיו ללא לאות, זו קריאתו הגדולה: "דע לפני מי אתה עמל"!

הפתח הגדול לשקידת התורה הנדרשת מבן-ישיבה, כך גרס רבי משה מרדכי, היינו בהכרח ההבנה וההפנמה של הידיעה הברורה מה מטרתו היחידה בעולמו, אשר רק בעבורה ו"לשמה" הוא מוסר את עצמו ללמוד תורה, ובגללה הוא מאושר בדף הגמרא שלו יותר מכל מחמדי עולם.

ראש וראשון לכל דיבורי החיזוק שיצאו מפיו של רבנו, נסבו אודות עמוד התורה.

אין דבר שידמה וישווה לשיחותיו בפני בני תורה מסולאים בפז, אשר בעיני רוחו של רבנו הם נדמים במוחש לשועי עולם המאושרים בתבל. כל טירחה ומאמץ קלו בעיניו, בכדי להגביה ולרומם קרנם בעיני עצמם, להפיח בהם רוח-טהרה של "מה טוב חלקנו, מה נעים גורלנו"...

והנה הוא עומד וקורא בהטעמה בפני בחורי ישיבה צעירים, או באוזני אברכים החובשים את היכלי הכולל כבר עשרות בשנים, את מאמר תנא דבי אליהו: - "בכל יום יוצאים מלאכי חבלה לפני הקדוש ברוך הוא לחבל את כל העולם כולו, ואלמלא בתי כנסיות ובתי מדרשות שהיו תלמידי חכמים יושבין בהם ועוסקין בדברי תורה, היו מתבלין את כל העולם כולו מיד, שנאמר (ישעיה נ') מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה"...

ממחיש היטב את פשוטם של דברים, כיצד ניצבים בכל בוקר מוכנים ומזומנים כיתות גדולות של מלאכי חבלה, מקיפים אותנו - את בני שארית הפליטה היושבים כאן כמו על חבית אבק שריפה, בין מליונים של שונאים ישמעאלים צמאי-דם... - ומה מתרחש הלאה? וכיצד אנו ניצולים מידם?

- כל אחד ואחד מאתנו צריך לדעת, שכל המחשבות כאילו הם השומרים ומגנים עלינו, אלו דמיונות שווא. מי באמת מחזיק אותנו? - אתה! ואתה! ואתה!... כן, אתה, שלא מעניין אותך שום דבר, לא טיולים ולא נסיעות, לא כבוד מדומה ולא שום דבר אחר, אלא רק תורה ותורה ותורה... זה הרכוש שלנו וזה הנשק שלנו. זה מה שמחזיק אותנו. וחוזר מזה, הכל דמיונות."

-- "התורה קדמה לעולמנו, קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא" כך מביא ה"נפש החיים" בשער ד' פרק י"א, מהזוהר הקדוש פרשת תרומה דף קס"א - אבל בל נשכח, יש גם את ההמשך שם: "בר נש" ... - כן, אתה, אני... - "בר נש מסתכל באורייתא ומקיים עלמא" ... יהודי יושב ולומד תורה, הוא מקיים את העולם!"

ומכאן פתח להרבה מדרשותיו לפני בני התורה - כמו זו לדוגמא:
מרגלא בפומיה דמרנא הסטייפלער, כשאר היו נכנסים אצלו
בחורים, הרבה פעמים, בטרוניות שונות - כל אחד ונוסחו עמו:
'נשבר לי...' 'לא התחלתי ללמוד...' 'מקנא בזה, מקנא בזה...' 'מה
בכלל יצא ממני...' כל אחד עם ניגון אחר...

ולכולם היה הסטייפלער אומר, שכל הטרוניות הללו נובעות מכך
שלא יודעים לשם מה לומדים. בחור - ולא דווקא בחור - חשוב על
מטרות דמיוניות של כבוד, או לשם משרה וכיוצא בזה, כל אחד כפי
מה שמדמיין לעצמו.

צריכים לדעת, שלומדים תורה רק בשביל דבר אחד: כאן בעולם
הזה אנו מצויים רק בפרוזדור, ולבסוף מגיעים לטרקלין, לעולם אין
בו שום נושא אחר פרט לתורה. שם - רק מדברים תורה. ואם ירצה
מישהו לדבר שם את שטויותיו, להתעסק הלאה עם אותם הדברים
שכאן בעולם הזה השתעשע בהם, העביר את זמנו ושימח את עצמו
בהם - היא לא תצלח. שם אין את כל זה, שם רק מדברים תורה,
והערך של כל אחד נמדד לפי התורה שלמד.

ואם יודעים כאן בעולם הזה ואת כל זה, ומבינים שכל מה שלומדים
כאן בעולם הזה הוא רק עבור זה, אזי ממילא לא משנה ככל אם
המגיד שיעור התייחס לקושיא שלי או לא התייחס לקושיא שלי, לא
משנה כלל למי הראש ישיבה חייך, לא משנה כלל אם את הקושיא
הטובה אני שאלתי או חברי שאל, ובוודאי שלא ארגיש צער על
כך שחברי שאל את השאלה הטובה והוא מקבל את הכבוד. שהרי
בכלל, כל הכבוד הזה הוא דמיון - כמו כל ענייני העולם שהם דמיונות
הממלאים את האדם, ומדכאים ומשברים אותו, דברים שאין בהם
שום נפקא מינה. ואדרבה, האדם צריך להיות עם לב טוב ולפרגן
לזולתו. ברוך ה', ההוא שאל את הקושיא, ההוא תירץ את התירוף
הטוב, הן לי לגמרי לא נפקא מינה אם כן מכבדים אותי או שלא
מכבדים אותי - אני לומד רק בשביל דבר אחד: כי סוף סוף יבוא יום,
ההוא יומא, שצריך להבחין על הכל.

כשבאים לשם - אומר הגאון מווילנא זיע"א - לעולם האמת, נותנים
לאדם לדבר מאה ושמונים יום [כמרומז בריש מגילת אסתר] ולומר
מה שלמד... זה הלא ממש ממלא חלחלה. שם לא מספיק לומר
דברי התעוררות, שם צריך לומר חומש, משניות, גמרות... ואם כבר
גמר כל אלו, שואלים אותו מה עם 'תורת כהנים'... ואם גומר לומר
תורת כהנים - מה עם מעשה מרכבה, ומעשה בראשית... ואין זה
רק מדרש בעלמא, שיוכל האדם להתחמק ולומר שיש "מדרשים
חלוקים"... אלא החפץ חיים מביא את זה במשנה ברורה (סי' קנ"ה)
ב'ביאור הלכה': "ערוך מקרא שקרית, משנה ששנית"... תעמוד
ותגיד...

כאן בקושי אומר האדם פסוק אחד, ושם אומרים לו - 'ערוך'...
'מקרא שקרית'... 'משנה ששנית'...

וכיוון שכך הוא, צריך לדעת שההצלחה באה לבחורים שיש להם
שכל, כמו שמראה הניסיון. ומיהו בעל שכל? - זה שלא מסתכל, לא
לימינו ולא לשמאלו.

לא משנה באיזה ישיבה הוא יושב... לא נוגע לו שום דבר, איפה

שיש סטנדר הוא יושב ולומד. הוא עושה בעקשנות את עבודתו,
את סדר היום שלו. אינו מסתכל לא ימינה ולא שמאלה, לא קדימה
ולא אחורה. כשאתה לומד, ואתה גדל, ואתה צומח בלימוד - אל
תביט לשום צד.

מה תראה אצל היושב מימינך, קרוב לסוף הזמן... תראה גמרא
שארבעת הדפים הראשונים תלושים מרוב שימוש בהם, אבל שאר
הדפים שלמים לגמרי... ולשמאלך - שישה דפים משומשים.
אל תסתכל!

אתה תעשה את העבודה שלך, ולא משנה לך אם מחזיקים ממך או
לא מחזיקים ממך. משבחים אותך או לא משבחים אותך. שום דבר
לא נוגע לך. אתה עושה את העבודה שלך, דף אחרי דף, לומד, חוזר
ומשנן, מסכתא אחר מסכתא... זה מה שראיתי, רק האנשים האלה
הצליחו.

ואף גם זאת, לא מתעניינים בכלום. לא נודע לך שום דבר. לא
בפוליטיקה כללית, לא ארצית ולא מקומית, לא 'תורנית' ולא
'ישיבתית' - שום דבר לא נוגע לך, ולא יוסיף לך שום תועלת.

...כללו של דבר, חובה לשוב ולשנן, כי אין לאדם אוצר יותר יקר
מאשר זמן. ה' נותן לך, כל רגע ורגע, זמן יקר מפז - אל תבזבז אותו!

מכתבו של הסבא מסלבודקא

כהמחשה נכונה לכיוון המחשבה הזו של ניצול הזמן, מול המבט
השטחי הגורר לעברי חיי בטלה רח"ל, נהג רבי משה מרדכי לספר
שני סיפורים אמיתיים משתי קצוות ניגודיים, מעשים שהיו בשני
אבות - ושני מכתבים...

הסיפור הראשון סופר מפי בעל המעשה, מרן הסטייפלר בעצמו,
באוזני בנו הגר"ח קנייבסקי. בשנת תרע"ד, זמן קצר טרם פרוץ
המלחמה העולמית הראשונה, נקלע הסטייפלר לעיירה אחת, שם
פגש בו יהודי אחד שכאשר שמע מפי הנער שהוא בדרכו לשוב
אל הישיבה, ביקש להעביר באמצעותו מכתב לבנו יקירו, הלומד
גם הוא בישיבה. הסטייפלר נענה כמובן בחיוב. ישב היהודי וכתב
מכתב, סגר, הדביק ומסרו לידי הסטייפלר.

...ופתאום רצה המלחמה, נשתנו סדרי בראשית, וכבר לא חזרו
לישיבה.

לאחר שמונה שנים ארוכות, בהן נעו מוסדי תבל ותגעש ותרעש
הארץ, פגש הסטייפלר במפתיע את אותו בחור, בנו של השולח.
שמח לקראתו עד מאוד, ומיד הושיט לו את המכתב הסגור, השמור
עבורו בנאמנות מזה זמן כה רב. נקל לשער את התרגשותו של הבן,
באשר אביו זכרונו לברכה, כותב המכתב, כבר איננו בארץ החיים.

בחרדה וברטט פתח את המכתב - וזה אשר היה כתוב בו, תחת
שורת התאריך הנקוב מלפני שמונה שנים: "לבני יקירי. כאשר אתה
חוזר מן הישיבה הביתה, אל תשכח להביא לנו כמה דגים מלוחים.
באהבה רבה - אביך אוהבך נצח".

מפח הנפש של הבחור היה עצום, בלתי ניתן לתיאור, הרי לו מכתב
מאבא ז"ל...

"איננו יודעים למה מצא לנכון הסטייפלר לספר זאת, וכיצד פירש

מורי ורבי מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א רגיל לספר, כי אינו יכול לשכוח את היום הראשון בו הגיע מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל לשמש כר"מ בישיבת פוניבז'. הרב שך נכנס לבית המדרש והסתובב בין הלומדים לחפש מי מהם זקוק לעזרתו, למאור פניו, למילתו הטובה. הוא ניגש לרבי גרשון ושאלו: "צו וועמען קען מען מאכן גוט'ס היינט'?" ["עם מי ניתן להיטיב היום?"]

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א: הקשר של היהודי עם הקדושה, תלויים בראש ובראשונה באדם עצמו

כלומר, הקשר של היהודי עם הקדושה, הדבקות שלו עם התורה והמצוות, תלויים בראש ובראשונה באדם עצמו! "תחילתו עבודה וסופו גמול, תחילתו השתדלות וסופו מתנה". לפי היחס והכבוד שרוכש האדם כלפיו יתברך כך הוא יקבל חזרה.

ידועה אמרתו של הסבא מסלבודקה, מרן הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: "חייל שאינו שואף להיות 'גנרל' לא יצליח גם כחייל פשוט".

זאת אומרת, רמת ההתמודדות של האדם ברוחניות, נמדדת ביחס לעמלו ויגיעתו, וכך גם רמת השפעת הסייעתא דשמיא שמושפעת עליו, הצלחתו ושגשוגו הרוחני, נמדדים לפי יחס ההשקעה שלו.

הגאון הצדיק רבי יצחק ירוחם בורודיאנסקי שליט"א, משגיח ישיבת 'קול תורה', רגיל למסור בשם רבו המשגיח הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, כי העבודה שלנו בעקבתא דמשיחא היא לעשות את ההתחלות בכל פרט ופרט מחיובי התורה והמצוות, ולא להצטמצם בעבודה רוחנית רק בדברים מסויימים.

המשגיח זצ"ל הסביר זאת כך: הרי בין כך ובין כך לשלימות מוחלטת אין האדם מסוגל להגיע, אך לאחר שהאדם מתחיל ועושה השתדלות מצידו כבר אין שום יכולת ומושג לתאר כמה הוא זוכה ועד להיכן הוא מסוגל להגיע מכח הסייעתא דשמיא שמושפעת עליו מלמעלה. לכן כדאי להתחיל בכל חיובי העבודה לפחות את ההתחלה, כדי שתהיה לכל

היתה לי פעם היכרות כלשהי עם נהג מונית שבתחילה היה נראה רחוק מהווי תורני, תלוש לגמרי. אך כעבור כמה שנים כשפגשתי בו שוב, היה נראה כמו בן תורה מושלם, גם במראהו החיצוני וגם בשיגו ושיחו המעודן והאיכות. ניכר עליו כי עבר שינוי מהותי בתפיסת החיים.

התעניינתי אצלו בעדינות: "אפשר לשאול - מה הביא אותך לעשות שינוי כל כך מבורך בחי'ך?". והוא השיב לי תשובה שהפליאה אותי מאוד: "לפני כמה שנים הוזמנתי לבייתכם באחוזת ברכפלד להסיע אישה מבוגרת לירושלים, והיא בדבריה גרמה לי להשתנות בחיי מקצה לקצה". הבנתי מיד כי כוונתו היא לחמותי, הרבנית הינדה יודלביץ שתחי', אשת מורי חמי הגאון רבי מרדכי דוב יודלביץ זצ"ל, בתו של הגאון הצדיק רבי צבי קופשיץ זצ"ל. אשר ככל הנראה התארח בביתנו בשבת או בחג, ובסיום האירוח במוצאי שבת הזמנו אותו להסיעה חזרה הביתה בירושלים.

אך עדיין לא הבנתי למה ירמזו דבריו, מדוע בגללה השתנו חייו? והוא סיפר לי כך:

כשבאנו לירושלים, לפני שיצאה הרבנית מהמונית ביקשתי ממנה לברכני. היא שאלה אותי: "במה אברך אותך?" ואני השבתי בכמיהה: "שיהיה לי יותר קשר עם הקדוש ברוך הוא! שארגיש יותר מחובר לרוחניות!".

היא השיבה לי דברים נכוחים, אשר חכמת נשים טבועה בהם:

"תשמע יקירי! אצל הקדוש ברוך הוא אין משחקים. אם תיתן לו אצבע הוא יתן לך שתי אצבעות. אם תתן לו יד הוא יתן לך שתי ידים. הכל נמדד אצלו לפי הנכונות שלך להשקיע ולהתאמץ, כפי היחס שלך אליו כך הוא מצידו יתן לך בכפל כפליים... אך תחילת העבודה תלויה בך! אין מתנות חנם!".

דבריה חדרו לליבי, וחשבתי עליהם המון. מאז, כל יום התקדמתי מעט, צעד אחר צעד. בשלב הראשון התחלתי להגיע לשיעורי תורה, שם כיוונו את דרכי כיצד להתחבר ליהדות. עם הזמן הוספתי בהדרגה עוד חיזוקים והשתפרויות בקיום התורה ושמירת המצוות, עד שברוך השם הגעת י הלום, להשתייך ללגיונו של מלך, להיות בן תורה אמיתי לכל דבר.

נקודה זו שהבהירה לו חמותי, כתובה מפורש בגמרא במסכת יומא (לט, א): "תנו רבנן: והתקדשתם והייתם קדושים - אדם מקדש עצמו מעט - מקדשין אותו הרבה, מלמטה - מקדשין אותו מלמעלה".

הפחות שייכות של מחשבה והתעוררות קצת למעשה, ואם הזמן יצליח בסייעתא דשמיא גם להשתלם ברמה גבוהה יותר. זוהי הדרך להגיע למעלת הקדושה; להתחיל! להראות את אות הרצון! לעשות את הפסיעה הראשונה! מכאן והילך כבר זוכים לכל השאר כמתנת שמים!

ככל שהאדם מתנשא ומתרומם יותר, פחות רדוף אחר ענייניו הגשמיים, כובש את מידותיו, זוכה את רצונותיו, ממילא גם התחשבותו באחרים ובצרכם מתרחבת ונעשית מופלאה ומורגשת יותר, ורבו העובדות בזה. מורי ורבי מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א רגיל לספר, כי אינו יכול לשכוח את היום הראשון בו הגיע מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל לשמש כר"מ בישיבת פוניבז', בשלהי שנת תשי"ב. הרב שך נכנס לבית המדרש והסתובב בין הלומדים לחפש מי מהם זקוק לעזרתו, למאור פניו, למילתו הטובה.

הוא ניגש לרבי גרשון ושאלו: "צו וועמען קען מען מאכן גוט'ס היינט?" ["עם מי ניתן להיטיב היום?"]. עד שראה בחור שלא שרוי בשמחה, ומיד נכנס עמו לשיחה בלימוד במשך זמן מרובה על מנת לעודדו.

"נקודה זו אמור כל ראש ישיבה לדעת", תמיד מוסיף רבי גרשון לומר, "כי עיקר תפקידו להיטיב עם התלמידים, לגדלם ולטפחם."

שמעתי מנכדו של דודי עמוד ההוראה, מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, כי פעם העיז ושאל את סבו, הרי אתם לומדים כל הזמן ללא הפוגה והרף, במה נוטלים אתם איפוא חלק בעזרה בבית לקראת חג הפסח הקרב ובא?

השיבו הרב אלישיב: "כל השנה אני לומד עם ניגון מסויים, אולם בערב פסח אני לומד עם ניגון אחר, ניגון מיוחד של ליל הסדר. על ידי זה אני מכניס את כל הבית והילדים לאוירה של פסח...".

הרב אלישיב הוסיף ואמר: "הרבנית אמרה לי לא אחת כי זה באמת מאד עוזר לה, היא מרגישה בזה שאני נושא עימה בעול...".

הרגישות הכה מופלאה הזאת, הנובעת מנימים דקים בנפש, שמורה לגדולי עולם, אלו שלבם התרחב עד קצה היכולת, שברו את מידותיהם וביטלו ישותם. רק הם מסוגלים להבין רגש דק כזה לגרום על ידי הלימוד לאוירה נעימה יותר בערב פסח!

הרב הגאון רבי נתן שרון שליט"א, חתנו של הגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', מספר כי פעם הלך עם חותנו ברחוב הליכה די מהירה. לפתע האיט המשגיח את צעדיו וביקש אף ממנו להאיט, בהסבירו: "סמוך אלינו חולף כעת אדם הסובל ברגליו, ואם נחלוף לידו במהירות ידגיש הדבר את מוגבלותו, ובדאי לא יחוש בנוח מכך...".

עובדות אלו ממחישים בפנינו, כי ככל שהאישיות באדם גדולה ומרוממת יותר, היא מתנתקת יותר ויותר מצרכיו האישיים, ורגישויותו מופנות כלפי הזולת.

אסיים בסיפור מופלא, ממש בלתי יאמן, שסיפר הגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח ישיבת קמניץ, בשם אחד מקרוביו שנכח בשעת מעשה. סיפור שידגים לנו כיצד הקדישו גדולי ישראל את כל

יישותם למען הזולת:

היה זה בשנותיה הראשונות של ישיבת 'בית מאיר' בבני-ברק, אחד התלמידים נזקק פעם לצאת מהישיבה בשעות הצהריים לסדר מספר סידורים בעיר. בדרכו עבר סמוך לאתר בניה, ולתדהמתו ראה שם את מרן ה'סטייפלער' זצ"ל עומד סמוך לאחת הקירות, ומחזיק בשארית כוחותיו באבן הקבועה בקיר.

הוא ניגש אל ה'סטייפלער' ושאלו בחרדה: "מה מעשיו של רבינו כאן? מדוע תעמדו כאן כחום היום כאחרון הפועלים?"

וה'סטייפלער' השיבו בנינוחות ובפשטות: "עברתי כאן לפני דקות אחדות, ואחד הפועלים היהודים פנה אלי ואמר לי כי הוא מוכרח לגשת לחנות הסמוכה לכמה רגעים, והיות שכעת הניח אבן גדולה על מלט רטוב, הוא חושש כי האבן תיפול. הוא ביקש אם אהיה מוכן לעמוד כאן במקומו לשמור על האבן עד שישוב... פניתי כה וכה וראיתי כי אין איש, וחככתי בדעתי כי כיון שזוהי מצות חסד שאי אפשר לעשותה כעת על ידי אחרים הנני מחוייב בה. נכנסתי איפוא לכאן לקיימה בהידור".

הבחור שיער כי ודאי הפועל היהודי לא העלה בדעתו כי האיש ממנו ביקש לשמור על האבן אינו אחר מאשר אחד מגדולי הדור, אשר רבים משחרים לפתחו. אולם עדיין היה נסער, כיצד מעיז עובד בניה זוטרה להטריח כך יהודי מבוגר, לשמור על אבן באתר בניה, ועוד אבן כה גדולה וכבדה.

הוא ניגש אל החנות הסמוכה, היכן שהצביע ה'סטייפלער' כי לשם הוא נכנס, והוא אכן פגש בפועל הסועד את ארוחת הצהריים ברחבות ובסבלנות, כמי שסבור באויליותו - כי לא יקרה דבר אם הזקן ההוא יעמוד בינתיים וישמור...

הוא הרעים עליו בקולו: "איזו עזות פנים וחוצפה! האינך מתבייש? אתה יודע את מי הטרחת שם לעמוד במקומך? יהודי תלמיד חכם מופלג! וכי בשביל שהינך מעוניין לאכול תרשה לעצמך להטריח יהודי כה מבוגר? זהו דור עקבתא דמשיחא כפשוטו?"

מיד רץ הבחור חזרה אל אתר הבניה, וביקש מה'סטייפלער' לשוב למשמרתו. הן זקן הוא ואינו לפי כבודו, מה גם שכל רגע מעיתותיו מנוצלות עד תום לתורה ועבודת השם, וביקש לעמוד במקומו לשמור על האבן הכבדה עד שובו של הפועל...

זהו מושגים של ביטול העצמיות ברמה הגבוהה ביותר. של התרחבות ה'אני' ללא גבול. ה'סטייפלער' חשב לתומו: מה הבעיה? יהודי מבקש טובה? והרי זה מצוה שאי אפשר להעשותה על ידי אחרים? ומבלי לחשוב על כבודו, מעמדו וגילו, פשוט עלה והחזיק באבן. זה אמנם לא נתפס, אולם זה מעשה שהיה.

לפי מהלך הדברים של ה'חזון איש' ורבי שמעון שקאפ, במידה זו רכש ה'סטייפלער' את קדושתו הנשגבה. כשאדם מבטל את עצמו כליל למען זולתו, ומקדיש את כל כולו למען האחר, הוא רכש קדושה.

נסיים בתפילה ובתקווה, שאכן נזכה שיהיה בנו שכל ובינה לעשות מצידנו את הצעד הראשוני בכל מישורי הקדושה, והן לחלק השני של "סופו מתנה". בכח מתת שמים נזכה לעלות ולהתרומם במדרגות הקדושה, להיות קרובים להשם יתברך ומחוברים אליו, ולקיים בשלימות ובהידור את הציווי האלוקי הנצחי

(קטעים מלוקטים (פרשת קדושים) מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

כאשר מתבוננים בכוחם העצום של גדולי ישראל במשך כל הדורות כולם, הן בגדלותם בתורה, הן בגדלותם במידות ויראת שמים, והן בהנהגת כלל ישראל והעולם כולו, הרי נגלה לעינינו כח עצום למעלה מדרך הטבע

שיחה מיוחדת על כוחו של כל אחד ואחד מהגה"צ רבי יעקב שמעון שטרנשוש שליט"א משגיח ישיבת שערי שמועות בבית חלקיה

ומבאר החפץ חיים מכאן כי אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו אלא מה שבכח האדם יעשה, לכן זוהי היתה בקשת הקב"ה ממרע"ה לעשות לפניו.

ומסיף מרן המשגיח הגר"ש וולבה זצ"ל (ח"ב) שדבר זה נוגע למבט של האדם על עצמו ועל עבודתו שהרי האדם רוצה שהכל יצליח מהר בעקביות ובעוצמה, וכאשר מגיעים קשיים אין לנו סבלנות לעצמנו ואז האדם מתייאש ומגיע לעצבות שהוא המזיק הגדול לעבודתו, וצריכים אנו לשנן כלל זה שהוא כלל גדול בעבודת ה' - כפי כוחו! וכוחנו דל למדי ועלינו ללכת עם עצמנו לאט לאט ובסבלנות כי תפסת מרובה לא תפסת וח"ו לא להיכנס לאדישות אלא לדעת את כוחנו ודרכנו ולהתרכז בכוח גדול בעבודת ה' שלנו ואז האדם רואה סייעתא דשמיעא גדולה בעבודתו.

ב. ויש בזה עומק נוסף כי ידוע הדבר שצריך לחזק תמיד את ייחודיותו של האדם שחייב אדם לומר בשבילי נברא העולם ויש תמיד יצה"ר מיוחד שאדם רואה את החסרונות שלו ורוצה להיות אחרת ולא כפי שהוא, אבל האמת היא שהקב"ה יצר אותו כפי מה שהוא בדיוק! אחד ויחיד בעולם! וזה מה שעושה את הנחת רוח הגדול ליצרנו. וכמו יהלום בכתר המלך שכל יהלום הוא משמעותי מחד לעצמו ומאידך לכל הכתר כך גם כל אחד במקומו ובכוחו הוא המשמעותי ביותר שלא היה כמוהו ולא יהיה כמוהו בכל שית אלפי שנים.

בספרים מצאנו שכל אחד מישראל נחשב כאות בספר תורה, שישים ריבוא אותיות כנגד שישים ריבוא נשמות ישראל, וזהו ההשוואה בין ס"ת שנשרף לאיש ישראל שמת כידוע, ובדאי בס"ת אין הבדל בין האותיות א' של 'אנכי' וע' של עמלק, הכל זה ס"ת שכל כשרות הס"ת תלוי בו ואיננו יכול להתחלף באחר, כך גם האדם כל חשיבותו הוא במה

מובא במדרש (מדרש רבה שמות כ"ט א'):

"אנכי ה' אלהיך, הדא הוא דכתיב השמע עם קול אלהים, המינין שאלו את ר' שמלאי א"ל אלוהות הרבה יש בעולם, אמר להם למה אמרו לו שהרי כתיב השמע עם קול אלהים, אמר להם שמא כתוב מדברים אלא מדבר, אמרו לו תלמידיו רבי לאלו דחית בקנה רצון לנו מה אתה משיב, חזר ר' לוי ופירשה אמר להם השמע עם קול אלהים, כיצד אילו היה כתוב קול ה' בכחו לא היה העולם יכול לעמוד, אלא קול ה' בכח, בכח של כל אחד ואחד, הבחורים לפי כחן והזקנים לפי כחן והקטנים לפי כחן, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל לא בשביל ששמעתם קולות הרבה תהיו סבורין שמא אלוהות הרבה יש בשמים אלא תהיו יודעים שאני הוא ה' אלהיך, שנא' (שם דברים ה) אנכי ה' אלהיך".

אנו למדים מדברי המדרש כי נתינת התורה לא היתה כפי כוחו של הקב"ה משום שאז ח"ו היה נגרם רק נזק, אלא התורה ניתנה לכל אחד ואחד כפי כוחו הוא. ודבר זה הוא צריך ביאור מהם כוונת ועומק הדברים. כעין זה מצינו גם בדברי הרמב"ן עה"ת בעשרת הדברות (כ' ב', בד"ה וטעם מבית עבדים) שמדייק בלשון הדברות בטעם שנאמרו בלשון יחיד ושלא כהלשון בפסוקים קודם לכן שנאמרו בלשון רבים, שהוא להזהיר כל יחיד ויחיד כי עם כל אחד דיבר ולכל אחד יצוה עיין שם, הרי שמבואר שהקב"ה דיבר עם כל אחד ואחד, ויל"ע מהם כוונת הדברים. עוד יש להעיר שהרי ידוע בחז"ל שכל נתינת התורה בהר סיני היתה בגלל שזכו להגיע לדרגת כאיש אחד בלב אחד והיו מאוחדים כדכתיב "ויחן שם ישראל כנגד ההר" וא"כ יש לעיין כיצד עולים בקנה אחד נתינת התורה לעם ישראל ביחד, עם נתינת התורה באופן פרטי לכאן"א.

ונראה לבאר בדברי המדרש כמה נקודות מרבותינו זכרונם לברכה, עיקרים יקרים לחזק הכוח והיכולת קבלת התורה.

א. אחד מן היסודות הגדולים בעבודת ה' הוא שאין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו ושהאדם צריך לפעול כפי כוחו, ודבר זה אינו סתם קולא בעלמא אלא זהו הגדרת העומק בחיוב המוטל על האדם שאין עליך שום חיוב יותר ממה שאתה מסגל, אבל מאידך אין לך שום פטור ממה שאתה כן מסוגל.

החפץ חיים על התורה בפרשת תרומה מביא פסיקתא שבשעה שביקש הקב"ה ממרע"ה להקריב לו קרבן להביא לו כסף ולבנות לו בית נזדעזע משה רבנו ואמר הרי גם אם אני יביא כל דברים שבעולם אי"ו יספיק, אמר לו הקב"ה לא כפי שאתה חושב אני מתכוון אלא אתה תעשה ככוחך, קרבן תמיד, מחצית השקל, ומשכן, ואני משרה שכניתי בתוכו,

שהוא חי את עצמו במדויק, וא"כ כפי כוחו אין זה רק נחמת שוטים אלא זהו האמת.

העומק של גילוי כבוד השם יתברך וגילוי כוחו בבריאה הוא בדיוק במצב שלך כאשר האדם מתחבר אל התפקיד שלו ומתוך זה הוא עושה את תפקידו בחיים. כפי שאמר הגר"ס לתלמידו ר' נפתלי אמסטרדם "עם הראש שלך ועם הלב שלך ועם המידות שלך". ואין זה נחמה אלא זהו האמת כי זהו המקום היחיד שבו הוא יכול להגיע למיצוי, הצלחה, ושמחה, כשהוא מפסיק לחפש דברים אחרים ולהתלונן על מצבו אלא משלים את האות שלו בס"ת וקול ה' מתגלה דוקא בתוך כוחו הוא! וכאשר אדם משלים עם עצמו ועם תכונותיו, חסרונותיו, ומעלותיו, ומשם מתחיל לעבוד, מגיעה אליו שלוות נפש ועוצמה פנימית גדולה, והצלחה במילוי תפקידו האמיתי בעולם.

ג. רבינו הנצי"ב בעמק דבר (דברים ה' ד') עומד על דברי המדרש לבאר מהו כפי כוחו של כאו"א ומסביר זאת על פי הפסוק "פנים בפנים דיבר ה' עמכם" שהתורה מלמדת אותנו יסוד שבאותו פנים שאתם ניגשים אליו כך הוא ניגש אליכם, ולכן יש שינוי בין בני האדם ואין כולם משיגים בשווה רק כפי מה שכאו"א הכין וכפי שלמות ההכנה וגודל ההשקעה, עד כמה שהוא משתוקק ועד כמה שהוא רציני כך הוא זוכה כנגד זה בין בתורה ובין בהשגחה פרטית של הבורא יתב"ש וזה בא ללמד אותנו את החובה הגדולה להכין את עצמו כראוי כי אחד יקבל כפי כוחו של מה שהכין את עצמו.

ובאמת כבר עמדו בענין זה על שמו המיוחד של חג מתן תורה שנקרא בתורה חג השבועות ושם זה אינו מובן כלל שהרי שבועות הוא אינו שם מהות החג אלא רק הסבר כיצד הגענו אל החג על ידי שבועות ומדוע נקרא בשם זה, אלא מבואר כהיסוד הנ"ל כי מהות חג נתינת התורה משתנה מאדם לאדם כפי כוחו כמה שהשקיע בשבועות בהכנה לקראת החג וזהו מהותו של החג לגבינו להיות מוכנים כראוי במשך השבועות אל החג הגדול.

ועוד מוסיף על זה הנצי"ב שהרי סופרים גם ימים וגם שבועות ומדוע נקרא חג השבועות ולא חג הימים, אלא ישנו חילוק בין ספירת הימים לספירת השבועות כי ענין ספירת הימים הוא הבנין של כל יום ביום בפני עצמו כידוע בענין חילוקי הספירות, אבל ספירת השבועות הוא כעין ספירת ז' נקיים של חתן וכלה שהוא הספירה וההשתוקקות לקראת התורה ועל ידי ספירה זו בונה האדם את ההשתוקקות לתורה כמו חתן וכלה ממש ומגיע למצב שאין לו בעולמו ובמחשבתו אלא השתוקקות לדבר אחד והוא התורה להתחתן עמה ולכן מתרגמים "שבועות יכון - עצרת יכון" כי התוצאה מספירת השבועות הוא שאדם עוצר עצמו לדבר אחד בלבד שזהו שיא ההכנה והחיבור ועל ידי כך זוכה לחג מתן תורה כפי כוחו שהכין.

ד: והנה יש להתבונן בעוד נקודה עמוקה ונפלאה בדברי המדרש שכאשר נתן הקב"ה לישראל את התורה וכולם עמדו במעמד הר סיני ושמעו את עשרת הדברות, כאשר באו לחזור אחד עם השני על הדברים ששמעו מצאו לפתע שכל אחד הבין הבנה אחרת, כל אחד קיבל פשט אחר, וזהו דבר נפלא עד היום בתורתנו הקדושה שיכולים לשמוע ישיבה שלמה שיעור וכל אחד מבין באופן אחר, וכך גם מבואר בגמ' שהיו אמוראים

שנשבעו אחד לשני שהרב אמר כפי דבריהם ולא כפי דברי חברו ודבר זה צריך ביאור.

והנראה כפי שכתב רבנו הרמח"ל בדרך עץ חיים שמתן תורה אי"ז רק משהו חיצוני מהאדם, אלא הקב"ה פעל בנתינת התורה התאחדות של נשמות ישראל עם התורה כי התורה והנשמה חד הם וכמו שיש שישים ריבוא פירושים על התורה כל אחד כפי שורש נשמתו, והוסיף שם שכמה שאדם יותר מלבה ומחזק את הנשמה ואת התורה כגחלת זו כך שומע תורה חדשה שיוצאת מתוכו ממש.

ולכך הוזקק הקב"ה במעמד הר סיני שתפרח נשמתם ויחזור ויחיה אותם מתוך התורה כמבואר במדרש שהתורה באה והחזירה להם את נשמתם שנאמר "תורת ה' תמימה משיבת נפש" והיינו שהנשמה החדשה היא מכח התורה ממש וא"כ אי"ז רק בכוחו ובהבנתו של כאו"א אלא היצירה החדשה של האדם ע"י התורה היא הכנסת התורה והנשמה אל תוך כל יהודי במעמד הר סיני ועי"ז כל אחד מגיע ומשיג שורש אחר בתורה.

ודבר זה קיים עד היום למי שלומד נכון ומתמסר אל התורה כמבואר בחז"ל שבתחילה נקראת תורה ה' ואח"כ נקראת תורתו שנאמר "בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה" שזהו החידוש של תורה שיוצאת מכוחו של כאו"א ממש שהתורה מתחדשת ונהפכת לבעלות של אדם כפי הכח שמחזק ומגדל את תוקף נשמתו שהיום התורה נקראת על שמו ואדרבה במצב זה אומר רבנו ה"נפש החיים" שכל התורה שהקב"ה לומד זה התורה שאדם זה הוגה בעולם הזה והקב"ה אומר כנגדו 'בני פלוני' כך הוא אומר' וכל התורה של מעלה נקבעת על פי התורה שמוציא מפיו כאן, ועל זה אמר דוד המלך "טוב לי תורת פיך" היינו התורה שיוצאת מפי הקב"ה בכוחו של כאו"א מאלפי זהב וכסף!

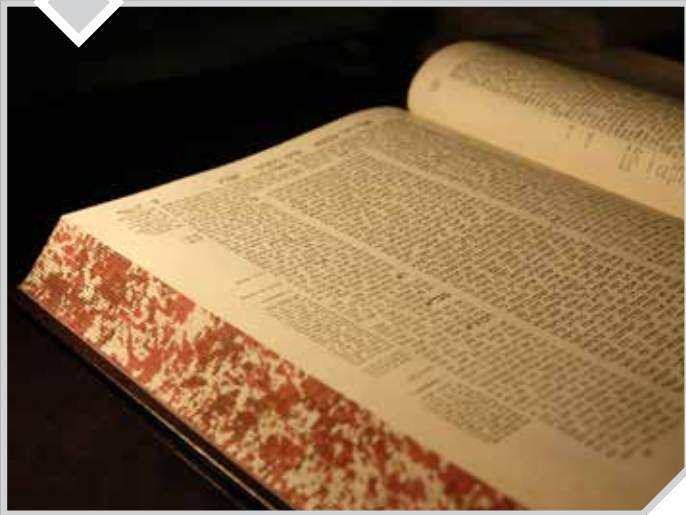
ה: ועוד יש לומר עומק נוסף בזה, כאשר מתבוננים בכוחם העצום של גדולי ישראל במשך כל הדורות כולם, הן בגדלותם בתורה, הן בגדלותם במידות ויראת שמים, והן בהנהגת כלל ישראל והעולם כולו, הרי נגלה לעינינו כח עצום למעלה מדרך הטבע, ודבר זה קיים בכל גדולי ישראל האמיתיים. והלא דבר הוא שיש להתבונן בו ומה זה מגלה לנו.

והביאור בזה שהרי כל ענין בריאת העולם התחתון הוא שנתאוהו הקב"ה להיות לו שכינה בתחתונים כמבואר בזוהר הקדוש באריכות בכתבי הרמח"ל, והיינו שהקב"ה רוצה שיתגלה הכח והעוצמה דוקא כאן בעוה"ז ולכן אין חפץ הקב"ה שיתגלה כוחו ע"י עצמו כי הוא נסתר, וזה כל ענין ההעלם שבעוה"ז, אבל את הכח העצום הנורא והעליון נתן לבריותיו כאן בעוה"ז, וכאשר אדם זוכה לעמוד בתורה וללמוד כמו שביארנו, סוף דבר שיתגלה בכוחו שלו את אותו כוחו של הקב"ה כאן בעוה"ז דרך אותו אדם, ומתגלה שהכוחות שבאדם הם באמת אין סופיים.

וכל עבודתו של היצה"ר בפרט בדורנו הוא להשכיח מהאדם כלל זה והאדם מרגיש עצמו שכוחותיו מוגבלים והוא מוגבל, אבל באמת חובה לשנן שוב ושוב את היסוד הגדול שכך נתן הקב"ה לנו את התורה שאם התורה היא ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים וכל זה צריך להכנס בתוך האדם, סימן שהאדם הוא אין סופי כמו התורה וכאשר אדם מבין ומשתכנע שהקב"ה נתן את התורה כפי כוחו של כאו"א היינו שכוחו האין סופי של הקב"ה מתגלה דרך כוחו של כאו"א אז האדם מצליח

השעות נוקפות, ימים חולפים עוברים, ואלימלך ממשיך להשתעמם. הוא כבר בשיעור ב' בישיבה גדולה, מאחוריו לא פחות מארבע שנות שעמום מוחלט. אם קהילת המשועממים היתה עורכת תחרות, אלימלך בוודאי היה מוכתר כמלך המשועממים

אלימלך, מלך השעמום קיבל הפתעה! סיפור מאת: הרב יעקב מן

"עוד חזון למועד", הוא משיב, ומתיישב מול אלימלך. "שיחות ננהל אחרי שנסיים ללמוד".

לרגע קט השתתקו גם הבחורים מסביב, אך דמותו של המשגיח שבדיוק יצא לפטרול בגזרה המערבית של בית המדרש החזירה אותם לתלמודם, בושים בכך שהתפתו להפסיק את הלימוד בגלל הסחת הדעת הבלתי צפויה.

בעודו מפזם לעצמו ניגון עליז פותח האברך הלא קרוא את הגמרא, מדפדף גם עבור אלימלך, ומורה לו להתחיל לקרוא: "מציאת בנו ובתו הקטנים... הרי אלו שלו. אמר שמואל", קולות נחרה קלים עלו מכיוונו של האברך כבד הגוף. אלימלך עצר, והביט נדהם באברך שנרדם רגע אחרי שהתחיל ללמוד.

האברך ננער משנתו והורה לאלימלך להמשיך: "למימרא דסבר שמואל... שוב הוא נרדם. אלימלך חשב שעוד רגע הוא מתפקע מצחוק. מי זה היצור המוזר הזה שככה נפל עליו מהשמים כדי להפיג את השעמום הכבד שנפל עליו?

שוב הוא מתעורר, מביט באלימלך ממושכות וחורץ את פסוקו: "אתה משעמם".

מה?...

"אני משועמם" דייק אלימלך, "לא משעמם".

"בטח שאתה משועמם", הסכים איתו האברך, "אבל זה בגלל שאתה בעצמך בנאדם משעמם. לכן תמיד משעמם לך. אנשים מעניינים,

עיניו של אלימלך סורקות את בית המדרש, מחפשות אחר מחזה מעניין או לא שגרת. משהו שיסייע לו להפיג את השעמום הכבד. תנועות הידיים של האברך היושב לצדו כבר מזמן לא מעניינות אותו, בכלל, ר' יצחק כולו הפך כמו שקוף עבורו, הוא בכלל לא רואה אותו, וכמעט לא שומע את קולו.

הנה, שם בקצה השמאלי, מוישי כהן משיעור ב', לא שם לב והזיז בטעות את ידו של איציק שולמן שעסק בכתיבה. וואי, בטח איציק יכעס עליו מאוד, אלימלך יודע שהוא מאוד מקפיד על סדר וניקיון בחפצים שלו. קשקוש כזה גדול על הדף לא ממש משמח אותו בלשון המעטה. מוישי מתנצל מעומק הלב, ואיציק סולח לו, מעניק לו טפיחת שכם ידידותית, ושולח אותו לדרכו.

עיניו של אלימלך ממשיכות לסרוק, אולי יצליח להיות עד לאירוע דרמטי שאחר כך יוכל להעיד עליו באוזני החברים בחדר האוכל. איזה מצחיק זה איך שמשולם הוכמן מנסה להוריד ספר מהמדף ולא מצליח בגלל קומתו הנמוכה. מסכן, הוא צריך ללכת באופן קבוע עם סולם בכיס, הנמוכצ'יק הזה.

השעות נוקפות, ימים חולפים עוברים, ואלימלך ממשיך להשתעמם. הוא כבר בשיעור ב' בישיבה גדולה, מאחוריו לא פחות מארבע שנות שעמום מוחלט. אם קהילת המשועממים היתה עורכת תחרות, אלימלך בוודאי היה מוכתר כמלך המשועממים. אפילו היו מכניסים אותו אחר כבוד לספר השיאים של גינס.

למה הוא משתעמם? ככה! טוב לו להיות חסר מעש. הוא אוהב לנהל דיאלוג תמידי בינו ובין עצמו. בעצם קוראים לזה 'מונולוג', כי לדיאלוג צריך שניים, אבל מה לכם כי תכבידו על אלימלך בפירושו של מילים קשות. אם היה לו כח להתאמץ להבין פירושן של מילים אלו, הוא הרי לא היה משתעמם מלכתחילה.

זאת בדיוק הבעיה, הוא לא אוהב ללמוד דברים חדשים, שום דבר לא מעניין אותו מספיק כדי שהוא יטרח להבין ולשנן אותו בזיכרונו.

אלימלך ניתר ממקומו בבהלה. על השולחן שלפניו הונחה בחבטה כף יד כבדת משקל. בעודו מישר את שפתיו שהתעגלו בתימהון בלתי מוסתר, מרים אלימלך את עיניו ופוגש זוג עיניים של אברך בלתי מוכר.

"ממ מי אתה, ואיפה ר' יצחק?" שואל אלימלך את הזר המוזר.

הסיפור ואת הנפשות הפועלות, והוליך את אלימלך בנבכי הספקות, התמיהות, הקושיות והתירוצים.

היום, כשתפגשו את אלימלך, אולי הוא יגלה לכם ברגע של גילוי לב, את הסיפור שלו. אם פעם הוא כינה את עצמו 'אלימלך המשועמם', היום הוא מכנה את עצמו, 'אלימלך שפעם היה משעמם'.

היום הוא כבר יודע שהתורה הקדושה היא סם חיים, בכוחה להחיות מתים, ובוודאי שהיא יכולה להחיות את החיים, להעביר אותם ממצב של ישנוניות ועייפות למצב של חיות, להעיר אותם ולהכניס להם שמחה בחיים.

שבועיים לפני נישואיו, בעיצומן של ההכנות הקדחתניות לקראת החתונה הגיש אלימלך הזמנה אישית לר' ירחמיאל: "אני חייב לך את החיים שלי", אמר לו, "אתה לימדת אותי לחיות".

באמתחתו הוא כבר נושא חמש מסכתות שבהן הוא שולט ישר והפוך, ובכוונתו להשלים את שהחסיר בשנות השעמום, וללמוד בעזרת ה' את כל התורה כולה. אולי הוא יספיק ואולי לא, אבל מה שבטוח זה שהוא כבר לעולם לא יהיה משועמם.

אם גם אתה לפעמים לא מרגיש 'טעם בלימוד' אז מוזמן לחזק את 'מתיקות התורה' שלך. התקשר עכשיו למוקד 'גישמאק', ונשמח לסייע לך 17-18-20-1800 (השיחה חינם)

יכולים להעסיק את עצמם, הם לא משתעממים כמעט אף פעם". המילים פגעו באלימלך כמו חיצים מורעלים: "סליחה אדוני, אני לא יודע מי אתה, אבל נראה לי שגם אתה השתעממת, לפני רגע נרדמת במקום להקשיב לי".

- "נכון, השתעממתי כי לידך כל אחד היה משתעמם. רוצה לשמוע איך אתה קורא את הגמרא? רוצה שאני אקליט אותך ואשמיע לך אחרי זה איך זה נשמע? אפילו המענה האוטומטי ב'קל קו' נשמע יותר מרתק ממך".

אלימלך חשב להיעלב עד עמקי נשמתו, אבל האברך הזה, ירחמיאל קוראים לו, דיבר אליו בכזאת חביבות שהוציאה לו את החשק להיפגע.

ירחמיאל הציע לו לנסות שוב. הפעם ניסה אלימלך להכניס קצת יותר עניין במילים, וראה זה פלא, הבחור שהיה בטוח שלעולם לא יצליח למצוא עניין בדף גמרא, מצא את עצמו מתאמץ להבין את התוכן, כדי שיוכל לקרוא בצורה מעניינת.

כשירחמיאל עצמו הקריא את דברי הגמרא, כל הבחורים בבית המדרש השתתקו והאזינו לו ברוב קשב. הוא זעק את המילים מקירות לבו, נעלב בשם הילד הקטן שמציאתו הולכת לאביו, נפעם מתמיהתה של הגמרא על דברי שמואל, כאב את כאבו של המאבד שנאלץ להתאשש כשהבין שלא יוכל למצוא את החפץ היקר שאיבד. הוא הכניס צבע במילותיה הקדושות של הגמרא, הקים לתחייה את

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

חדש חדש חדש

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
נפתח במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

1-800-20-18-17 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

מחזה נורא-הוד נראה לעין באי החופה, איך ששני גדולי החכמים "מתוכחים" ביניהם מי יסדר הקדושין, כשכל אחד מצביע על חברו ואומר לו, כבודו יסדר הקדושין, ולא אני...

הנהגות של ענוה מגווילי חייו של הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל

ואכן רבנו שהיה ארון הקודש, שבו שכנה התורה, קים בעצמו מאמר זה, והיה משפיל עצמו על דברי תורה. במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו.

באחד מספרי זמננו, הודפס מכתבו של רבנו, בו השיב למחבר, אברך צעיר, בענין הלכה בסדר אהלות. בסוף המכתב מבקש הימנו רבנו, כי מכיון שהוא - המחבר, עוסק בענני אהלות, לכן מבקש ממנו שיעין ב"צריך עיון" שיש לו במשנה מוקשית באהלות.

כבוד חכמים ינחלו

מעשה שהיה לפני עשרות שנים, הזמן רבנו להשתתף בשמחתו של הגאון הצדיק רבי יעקב עדס, שעמד לחתן את בתו.

לעת החופה הופיע גם הגאון הצדיק רבי עזרא עטיה זצוק"ל שנתכבד בסדור הקדושין.

משצדה עיניו של רבי עזרא ברבנו שעמד מן הצד, מיד סרב לסדר הקדושין, בטענו כי רבנו ראוי יותר ממנו לכבוד זה, של סדור חופה וקדושין.

מחזה נורא-הוד נראה לעין באי החופה, איך ששני גדולי החכמים "מתוכחים" ביניהם מי יסדר הקדושין, כשכל אחד מצביע על חברו ואומר לו, כבודו יסדר הקדושין, ולא אני...

נענה רבנו ואמר לרבי עזרא זצ"ל, בצחות לשונו: הרי אנו הולכים עתה לברך לפני אדון כל: "שהכל ברא לכבודו", אם כן, איך יכול אתה - רבי עזרא, ליתן כבוד לאחר, חוץ מלברוא יתברך...

כאן קם רבי עזרא והכריז קבל עם: בחופה זו "לא תגע בו יד", לבד מרבנו...

אותו צדיק וקדוש, רבי עזרא זצ"ל, כבד את רבנו כבוד גדול, והוא בזקנותו, ורבנו עדין בגיל העמידה.

(המאור הגדול)

תקופה ידועה היה רבנו חוזר אל ביתו משיבת "קול תורה" במכוניתו של הר"ר חיים סויסה מתלמידי הישיבה.

יום אחד חל יום היארצייט של זקנתו של ר' חיים, ולקח עמו במכוניתו עוד כמה בחורים, כשבדעתו להסיע את רבנו אל ביתו, ומשם להמשיך לבית העלמין, עם הבחורים שישלימו ועשרה למנין. כשנכנס רבנו אל המכונית התענין לדעת להיכן מועדות פני בחורי הישיבה שהצטרפו היום לנסיעתו. ספר לו ר' חיים כי נוסעים הם עמו לקבר זקנתו שהיארצייט שלה חל היום.

שאלו רבנו, האם יאריכו לשהות על הציון או יקצרו, השיבו ר' חיים, כי הבחורים ממחרים לחזור אל הישיבה, לכן ימהרו ויקצרו...

כך המשיכו בנסיעה, משהגיעו לקרבת בית רבנו פנה אליו רבנו בתמיחה, והלא אנו נמצאים בשערי חסד - - -

השיבו ר' חיים, כן, קודם אמרתי לקחת את ראש הישיבה לביתו, ומשם נוסעים אנחנו להר המנוחות!

השיב לו רבנו כמתנצל: ואני חשבתי שאתה לוקח אותי להשלים עשירי למנין, לכן שאלתיך אם יקצרו או יאריכו, כדי שלא ידאגו בבית עבורי.

משפיל עצמו על דברי תורה

ענותנותו של רבנו היתה פלאית ממש, עד שלא יאומן כי תסופר. העובדה דלהלן מוכיחה זאת כאלף עדים.

פעמים רבות היה רבנו שולח דברי תורתו וחידושו בהלכה לאברכים בני תורה, שיעינו בדברים ויעבירו עליהם שבט בקרתם.

את חדושו הגאוני והמפליאים עין כל רואיהם ולומדיהם, שלח רבנו לאברכים צעירים שיעינו אם הם נכונים ואמתיים או לא.

וכאשר שאלוהו לא פעם, האיך חושב הוא שאברכים אלו בידם לבקר את חדושו העמוקים, היה עונה בשפלותו:

הרי אותם אברכים חיים עכשו בסוגיא זו, ובהלכותיה, והרי מי שנמצא בתוך הסוגיא יכול לברר הדברים לעמקם ולאמתתם, ואלו אני הרי כבר למדתי ענין זה לפני זמן רב, ובודאי שנשכחו ממני איזה פרטים, וחובה מוטלת עלי ליתן את החדושים וההוראות לבקורת,

כדי שלא אטעה חס ושלוש בדבר הלכה...

כך דרש רבנו יעקב בעל הטורים על הפסוק ועשו ארון עצי שטים אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו - כל מדותיו של ארון היו שבורות - בחצאי אמות. ללמד שכל מי שלומד תורה צריך לשבור ולהשפיל את עצמו.

כבודו של הזולת הוא בגדר חוב המוטל עלינו לפרעו. כל יהודי הוא בן מלך, וחובה עלינו להתייחס אליו בכבוד.

שביבי הוד מהנהגתו המופלאה בבין אדם לחברו של הגאון הצדיק ר' מאיר חדש זצוק"ל

חסד בתוככי בית המדרש

אחד הידידים, ת"ח בר אוריין, היה נכנס מדי פעם ובפיו חידוש שחידש, או "ווארט" מוצלח ששמע. והיה אותו ת"ח מדבר בהתלהבות רבה, עד שניכר היה, שהוא "חי" את הדברים, ובעצמו נהנה מכל חידוש.

גם אבא נהנה מהחידושים, ולא פחות מהם - מההתלהבות של הדובר. כהרגלו, השתדל להביע את הנאתו עד כדי הגומה כדי לגרום שמחה לאיש שיחו. ואמנם הלה היה בטוח, כי מחיה הוא בדבריו את נפשו של המשגיח.

ליל אחד הגיע אותו אדם בשעה מאוחרת, נכנס למשגיח והחל מרצה את דבריו. השעה התארכה, והלו עודנו מדבר, מסביר ומתלהב.

לאחר חצות, כאשר יצא האורח מן הבית, ניגשו אליו שני בחורים ושאלוהו, אם לא שם לב, כי השעה מאוחרת כל כך.

- ידעתי כי מאוחר - ענה הלו - אך לא יכולתי להפסיק, המשגיח כל כך נהנה מהשיחה, עד כי בכל פעם שרציתי להפסיק - הרגשתי, שאסור לי למנוע ממנו את העונג הזה. לכן המשכתי...

כדוגמא מובהקת לחסד בעולמה של תורה, היה נוהג להביא את ראש ישיבת לומז'ה, הגאון רבי יחיאל מרדכי גורדון:

היה זה בעיצומו של שיעור בישיבה. אחד התלמידים התערב ושאל שאלה "שלא לעניין". היה ברור, כי התלמיד אינו מבין כלל במה מדובר. השאלה נשמעה כה מגוחכת, עד כי הבחורים הצליחו בקושי לעצור בעד עצמם מלפרוץ בצחוק.

הרב גורדון נשאר רציני, הוא התייחס לשאלה בכובד ראש וענה עליה בסבלנות ובאריכות.

כמה טוב-לב טמון בתשובה סבלנית זו! - היה המשגיח חוזר ומדגיש.

נתינה לזולת - הדרך להצלחה

לאחד התלמידים אמר:

- הדרך להצלחה היא בנתינה לזולת.

המחנך צריך לרצות רק לעזור לתלמיד, ולא לחפש כבוד. הוא צריך לשאוף לתת, ולא לקבל. ואז רואים הצלחות גדולות.

והוסיף:

- אני יכול לומר שהנסיון מעיד על כך...

ועוד אמר, כי נראה לו שהמופתים המתרחשים על ידי מרן "הסטייפלר", הם תוצאה מכך שכל שאיפתו של הסטייפלר היא רק לעזור. הוא לא מחפש כבוד ולא שום תכלית אחרת. כל מטרתו היא רק להיות לעזר לזולת.

גם את הצלחת ישיבת מיר תלה במידה זו. הוא הסביר: הגרא"י פינקל לא רצה לעצמו כלום ותמיד מוכן היה לתת הכל לאחרים. הוא הגיש עזרה לישיבות אחרות, או לבחורים מיישיבות אחרות, גם כאשר היה זה על חשבון הישיבה שלו. משום כך זכה ששיבתו תצליח ותתפתח כל כך.

החובה לכבד את חברו

מספר הרב רבי חזקיהו משקובסקי (הנכד):

- תוך כדי שיחת חברים הועלתה בעיה:

ידוע, כי חייב אדם להיזהר לבל יביא את רעהו לידי עבירה, משום: "לפני עיוור לא תיתן מכשול" (ויקרא יט, יד). אם כך, מה בדבר הגאווה: האין האדם, המכבד מאוד את רעהו - עלול להכשילו, בכך שיביאו לידי גאווה?

התלבטנו, ולא מצאנו תשובה. החלטנו לשאול על כך את רבי מאיר. הצטרפתי לרבי דוד כהן, ויחדיו ירדנו אל המשגיח.

הוא הקשיב בתשומת לב, שתק מהרהר, הסיר את המשקפיים והרכיבם מחדש, כמבקש למצוא את הדרך כיצד להסביר לנו, ואז אמר:

- אמשול לכם משל: אדם פונה אליכם בבקשת תרומה. מן הסתם, תחקרו אותו מה מטרה, וכיצד הוא מתכוון להשתמש בכסף.

בהתאם לכך תחליט, אם לתרום, אם לאו.

אך מה יקרה, אם יבוא אליכם בעל חוב לבקש את פרעון חובו. האם גם אז תחקרו אותו, לאיזו מטרה זקוק הוא לכסף וכיצד ישתמש בו? וכי זה מעניינים? האם תימנעו מפרעון החוב, משום שהתשובה לא נראית לכם?

כבודו של הזולת - הצהיר - הוא בגדר חוב המוטל עלינו לפרעו. כל יהודי הוא בן מלך, וחובה עלינו להתייחס אליו בכבוד. אין זה

הטיפוס המייגע למרומי הר תבור שהביא לתגלית המרעישה...

אנחנו מקיימי הבריאה והיקום כולו

ושובי לב ועין? מסתמא כדי להנות בהם בני אדם שיהנו קצת מהנוף הנפלא, שירגישו 'מה רבו מעשיך ה' -

- אבל האמת הפשוטה היא שכל הנוף והבריאה המדהימה שמסביבנו, לא נבראה בשביל הנוף כשלעצמו על שלל הנאותיו וסגולותיו! כל זה לא נעשה אלא בשביל הגרגרים הקטנים שכמעט ואינם נראים - ואלו אותם עמלי תורה הפזורים בעולם 'ואינם נראים', רק בשבילם נברא העולם! כן רק כדי שהם יהנו מיופי הבריאה וידו לה' מה רבו מעשיך ה'! רק כדי שהם יוכלו לעמול ולהגות בתורה, ויספקו כל צרכיהם! "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת" זו האמת!! רק בשביל לומדי התורה קיים העולם הנפלא הזה!!!

כל חוקות שמים וארץ, כל ההרים והגבעות הימים והנהרות העמקים והתהומות, כולם תלויים בקיום ולימוד התורה שקבלנו אנחנו בני העם הנבחר! בימים אלו אנחנו צריכים להחדיר בלבבותינו כי אנחנו מקיימי הבריאה, בהתחזקותנו בלימוד התורה אנו מקיימם את העולם ובהתשלותנו ה"ו אנחנו יכולים להביא חרבן והרס רוחות וסערות צונאמי וכל מרעין בישין.

נתרומם בקרבנו נתגאה בעצמנו, שזכינו להיות ממקיימי העולם, שזכינו להיות מאותם גרגרים קטנים שאמנם 'אינם נראים' ממרומי ההר, אבל הם ורק הם מקיימים את העולם את הנוף האדיר מימדים הזה הנקרא כדור הארץ וכל צבא השמים, ובשבילם הם קיימים וסובבים כבר אלפי שנים. כמה מרוממת ידיעה זו כמה משמחת הרגשה נפלאה זו, וכמה מחזקת אותנו להמשיך בכל הכח להחזיק בעץ החיים, לחיות את החיים שיש בהם תכלית, שיש בהם נצח וקיום. אשרינו.

הוא טיפס עם חברו ללא לאות ובקושי רב נסרכים להם בפיתולי המסלול התלול בין עצי היער כשהסוף לא נראה באופק, אבל הידיעה שהנה עוד מעט והם מגיעים, נתנה להם את הכח להמשיך ולהמשיך, הם כבר רואים את הסוף וזה נותן להם כח ומרץ לזרז את הליכתם שהפכה להיות קשה יותר עקב תלילות ההר בפסגתו.

ואז הם הגיעו כשהם מיוזעים ומתנשפים לפסגת מרומי הר תבור... שם באחת נגלה לעיניהם מראה של נוף פנורמי מדהים ביופיו... כל עמק יזרעאל על שלל צבעיו ושדותיו התפרס למלא רוחב העין, הם עומדים משקיפים ומתבוננים במראה המיוחד הזה, כאשר מאות שדות סדורים אחד אל רעהו, בסדר מופתי ומדויק, בצבעים מגוונים של ירוק חום וצהוב, ממש נראה תמונת נוף מצויירת ביד אומן...

וכך עומד לו אחד הנערים, ומחשבות מתחילות להתרוצץ במוחו... אוי איזה מדהים... הרי כזה נוף מדהים חייב להעשות בידי צייר בעל שם עולמי, איך יתכן כזה דיוק נפלא? כזה שילוב של שלל צבעים? והכל בדיוק סימטרי של ריבועים ומלבנים של שדות המשתלבים כפאזל אחת ברעותה... וחושב הוא, אולי צריך באמת להודות לממשלה אשר חשבה על התושבים, גם על החלק של נוף וסביבה ליצור מקומות בהם האזרחים יוכלו להשביע עיניהם בשלל נופים ולהרגע ממתח החיים, וכבר הוא מחשב כמה השקיעה הממשלה ביצירת אומנות אדירת מימדים זו!

ואז... באחת ניתק ממחשבותיו... חזר לקרקע המציאות, והוא רואה לפניו לא ציור ולא תמונה ולא יצירת אומנות מדהימה! יש כאן מציאות של שדות, של שיבולים וחמניות ועוד שלל צמחים וירקות, שנזרעו בעמל על ידי עובדי האדמה, ללא שימת לב לצבעים לריבועים ולמלבנים, וללא שום כוונה להשביע את עיני העולים למרומי ההר הניצב למרגלות שדותיהם, פשוט הם שמו כאן בכל שדה זרעונים וגרגרים קטנים, ומזה צמח כל המראה המדהים הזה! מעצמו!

את הרעיון של התיאור המרתק הזה, סיפר מרן המשגיח רבי מאיר חדש זצוק"ל בתארו את המחשבות שמתנפצות עלי המציאות... שכל היופי העצום הזה נעשה בשביל הגרעינים הקטנים שנזרעו בשדות שמהם גדלו שבילים ושאר ירקות, ומהם נוצר מראה קסום ומיוחד זה, הכל בשביל גרעינים קטנים ואינם נראים.

אמר מרן המשגיח ר' מאיר זצוק"ל, זו ההסתכלות האמיתית שצריכה להיות לכל בן תורה ובן עליה, אנחנו עומדים ורואים את העולם המופלא שיש מסביבנו, הרים ימים נהרות, נופים עוצרי נשימה בגליל ובנגב באירופה ובאסיה, וחושבים למה הקב"ה עשה כאלו נופים מדהימים

בגמ' סוטה לט. שאלו תלמידיו של רבי אלעזר בן שמוע במה הארכת ימים, ובתשובתו מנה כמה דברים, אחד מהם הוא: 'ולא נשאתי כפיי בלי ברכה'. וצריך עיון מהי המעליותא שלא נשא כפיו בלי ברכה, הרי ברכת כהנים היא ככל ברכת המצוות וכל הכהנים מברכים מצווה זו, ומה מעלה גדולה יש בדבר זה שבזכותו רבי אלעזר בן שמוע האריך ימים.

תשובות והערות יש לשלוח לפקס שמספרו: 077-555-8983 | יש לציין בכתב ברור את שם השולח, כתובת ומספר טלפון.

אנו מתנצלים בפני אלו שתשובותיהם לא הספיקו להיכנס לגליון זה ואי"ה עוד חזון למועד לפרסמם... זה המקום לבקש מהשולחים הנכבדים להקפיד על כתב ברור ובהיר לתועלת הרים כדי שנוכל לפרסם את התשובות. כמו"כ במקרה ומתקבלות תשובות אחרי המועד השולחים נכנסים להגרלה הבאה.

תשובות לגליון שעבר

הנה יש לדון לגבי ספירת העומר אי מהני לספור במחשבה או דבעינן דווקא דיבור, והנה יש מן הפוסקים דכתבו בפשיטות שלא מהני אלא בעינן דווקא דיבור, כ"כ בפר"ח או"ח תפ"ט סק"ו וצריך עיון מאי שנא מכל מקום דקיי"ל דהרהור כדיבור. ובפר"ח שם משמע דלא אמרינן כלל הרהור כדיבור בדאורייתא וצ"ע בזה.

הבה"ח אהרון ספייערט, חיים קירש, מוטי כהן, יעקב זיו, חיים ברנד ועוד.. כתבו ע"פ מה דאיתא בראשונים הרמב"ן (ויקרא כ"ג ט"ו) ועוד. דילפינן מ"וספרתם לכם" דבעינן ספירה לכל אחד ואחד שימנה בפיו ויזכיר חשבוננו. כן הביא הבח"ח ישראל שפר מתשו' הרשב"א דבעינן "וספרתם לכם", ומכיוון שיש הלכה למנות בפה. ל"ש ע"ז הרהור כדבור כי בזה לא מתקיים הדין של יזכיר בפיו.

באופן דומה כתבו הבח"ח אברהם דיין, ישראל אריה ריינר יצחק קרפל, משה יהודה. יעקב חייק, שמעון וויס, אלימלך כץ ועוד.. דכיון שאין זה דין הזכרה או תפילה אלא דין ספירה, וספירה ל"א שיהיה שומע כעונה כי הוא אינו סופר.

עוד כתבו הבח"ח מאיר אבשן, שוקי אינדורסקי, שמואל שוורץ, משה לוי, אהרון חמרא, סיני עזיז. דהרהור כדיבור הוא במקום שעיקרו הרהור והדיבור אינו אלא להוציא בפה, אבל לא במקום שעיקר המצווה הוא ההוצאה בפה. באופן דומה כתב הבה"ח א.מ. הבח"ח זאב רוזן, כתב דכיון דרוב הראשונים ס"ל כרבינא דל"מ הרהור כדיבור מש"ה בספירת העומר דהוא דאורייתא החמירו. הבח"ח דוד יוד, אהרון חזן, משה חיים בלוי, לוי יצחק ליכטר, יעקב מוצפי ועוד הביאו בשם הקה"י (ברכות סימן כ"ב סק"ב) דכל דין הרהור כדיבור הוא רק בתפילה וברכה ול"ש כלל למצוות אחרות. עוד הביאו בשם הגרעק"א (סי' כ"ט בשם הר"ן הובא בט"ז תפ"ט) דרבנן גמירי להו דבעינן בפה ול"ש בזה הם אמרו והם אמרו.

ישר כח לכל הכותבים כמו"כ נשלחו תשובות רבות נוספות למערכת,

בהגרלה על שתי כרכים משנה ברורה

בהוצאת דרשו זכו:

הבחה"ח אליהו ראם, מודיעין עילית. יעקב אקוקה, מודיעין עילית.

חושש? חושב? שואל?

תתייעץ!

צוות מורחב של 'מוקד השיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

חייגן: 1-800-20-18-18

בין השעות 7:30 - 10:30 בערב ★ שיחת חינם

היתה המסקנא: אני הולך לבית המדרש. והנה ניצב אדם בפני בעיה של התחבטות, האם ללכת לכולל או ללכת למקום אחר, לכאן ולשם, והרשימה ארוכה... כעת תתאר לעצמך, שהיום זהו היום האחרון... איך היית מחליט אז, ביום האחרון לימי חיך? אין ספק מה תהיה ההחלטה, זה הרי היום האחרון!... ולמה אדם לא הולך לבית מדרש, אלא הולך לו לכל מיני עניינים אחרים? אין זאת אלא משום שסבור הוא כי באמתחתו מצויה כספת, ובה מונחים עשרות שנים... וכמה שהוא ימשוך מהחשבון, לא יגרע ממנו מאומה, אדרבה, נהרהר מכיפיה מתברך, כשהוא מושך - נכנס לו כנגד זה כפליים, כך הוא חושב...". ומי היה חתום על המכתב הזה, השני? "נתן צבי"... הסבא מסלבודקא, אבי כל תופשי התורה, אשר חלק נכבד מהתורה שיש בידינו כהיום, גדולי עולם שגדלו בשני הדורות האחרונים, המה תלמידים של הסבא מסלבודקא, רבי נתן צבי פינקל. בנו, רבי אליעזר יהודה זצ"ל, הוא זה שהיה מקבל ממנו מכתבים אלו בהיותו בחור".

"זהו המכתב השני... זו ההדרכה שהאיר האבא הגדול - לבן הגדול", סיים רבי משה מרדכי, "וזו תהיה גם ההדרכה בשבילנו... בכל פינה שאנו פונים, בכל בקשת עזרה וחסד לעברנו ש'המושכל הראשון' הוא להשיב בלאו, נשית בנו להדרכה הזו: כיצד היינו עונים ביום האחרון, שעות אחדות בטרם עובר ברחוב הרמקול..." - - -

(מתוך הספר: "רבי משה מרדכי")

את זה", אמר רבי משה מרדכי, "אולם הלימוד עבורנו מוכרח הוא: יתכן, שבעוד שנים רבות נבין שכל מה שעסקנו, אצנו-רצנו לפה ולשם, טרדות ועניינים מעל הראש, המוח והלב, הרי בסיכום למפרע היו אלו... דגים מלוחים!..."

על המכתב השני, שמע רבי משה מרדכי בבחרותו, מפי המשגיח דסלבודקה, הגה"צ רבי משה טיקוצינסקי, ששמע מפי עד ראייה, הלא הוא מרן רבי אייזיק שר זצ"ל.

בבחרותו היה רבי אייזיק שר ראש ישיבה בעיר הלוסק, שם למדו בחורים מופלגים בשקידה עצומה. שום שייכות לא היתה להם עם דברים בטלים, בהיותם מנותקים לגמרי מכל הוויות העולם החיצון וטרדותיו, ומנוערים מכל הידיעות המתרחשות ומתחדשות. "מאום לא נוגע להם, חוץ מ... 'תני ר' חייא, מנה לי בידך, והלה אומר... והעדים מעידים אותו" - - -

היה היה בחור אחד מתלמידי הישיבה, שבכל פרק זמן מסוים היה מקבל מכתב מאביו. והנה בכל מכתב, באורח קבע, חזר על עצמו אותו משפט: "בני יקירי, בכל ענין ונידון שעולה לך, בכל שאלה ובעיה שתהיה אצלך, תחשוב לעצמך, איך היית מחליט על דבר זה ביום האחרון לימי חיך".

"מצינו בדוד המלך ע"ה", היה מבאר רבי משה מרדכי, "שאמר 'חשבתי דרכי למקום פלוני אני הולך, ואשיבה רגלי אל עדותיך', זו

המשך מעמוד 11 | הגה"צ רבי יעקב שמעון שטרנשוס שליט"א

אחד ואחד מכיר את כוחו, ומחובר אל כוחו, ומבין שהוא גדול ועצום, שוב יש מקום לכולם להתחבר כאיש אחד בלב אחד ולקבל את התורה בשלמות.

למדנו בס"ד מתוך עומק דברי חז"ל הנפלאים את צורת מסירת התורה שהיא לפי כוחו של כאו"א שהתגלה בזה שהקב"ה הכין לכל אחד בדיוק במצבו הוא את כל הכוחות הגדולים והאדירים להצליח להוציא מתוך נשמתו גדלות עצומה בתורה ויראת שמים וכאשר יתאמץ האדם ויתלמד להכיר כוחותיו לגדלם להעריכם אז כל העוצמה של קול ה' בהדר קול ה' שובר ארזים קול ה' חוצב להבות אש הכל מתגלה בתוך קול ה' בכח בכוחו של כל אחד ואחד!.

להגיע לגדלות עצומה בתורה וביראת שמים ובכל קומת האדם כפי שראינו מכל גדו"י האמיתים, וזהו הביאור בדברי חז"ל שנתן הקב"ה את התורה לא נתן כפי כוחו אלא כפי כוחו של כאו"א, לגלות שהכח של הבורא עולם האין סופי מתגלה מתוך כאו"א וכפי שנתבאר לעיל כאשר אדם יודע את מקומו ותפקידו אז מתגלה בכוחו שלו כוחו האין סופי של הבורא עולם והוא עושה את תפקידו נאמנה כי באמת הוא אינו מוגבל. ובה מתבאר גם מה שהעורנו בפתחה כיצד מסתדר כוחו של כאו"א עם מה שקבלו כולם כאיש אחד בלב אחד שהביאור בזה שאדרבה כל הפירוד והמחלוקת בין בני אדם הוא רק מכח שכל אחד לא מחובר לתפקידו ואישיותו ומימלא נוצר בלבול קנאה ומחלוקת, אבל כאשר כל

המשך מעמוד 15 | הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצוק"ל

בתיאורים שונים ובצבעים חיים היה חוזר ומתאר, את העומד בשוק ומחלק כוס חלב לכל עובר, ואת השמחה, שהוא מעורר בכל מקום שאליו הוא מגיע. ובכל זאת - היה מצטט - "טוב המלבין שיניים לחברו, יותר ממשקהו חלב" (כתובות יא, ע"ב) - גדול יותר חסדו של האיש, המחייך אליו ומגלה טור שניים צחורות, כי הוא מחיייה את נפשו לתקופה ארוכה.

ויתרה מזו:

- בחיכוך מחזק הוא את בטחונו העצמי של הזולת - הרגשה החשובה מאוד בחייו של כל אדם.

(מתוך הספר המשגיח)

מענייננו לבדוק, מה יעשה האדם בכבוד שיינתן לו, וכיצד זה ישפיע עליו. זו אינה בעיה שלנו.

אנו את חובינו חייבים לפרוע - לחלוק לכל יהודי את הכבוד המגיע לו.

בשיחה לפני הישיבה לצעירים הסביר:

- כאשר בחור לומד עם חבר ועוזר לו - הרי זה לכל הדיעות תורת חסד. אבל לא זו בלבד: לימוד תורה לכשעצמו - יש לו השפעה על העולם כולו, ע"כ בשעה שאדם לומד, עליו לדעת, שאין הוא לומד לעצמו בלבד. עליו לכוון, שזכות הלימוד תעמוד לתועלת הכלל. ע"י כך הוא הופך את התורה שלו לתורת חסד.

פעם דן לפניו לגבי עציץ נקוב העומד על גבי מרצפות אבן, האם עדיין נחשב לכזה, או שהמרצפת חוצצת בעד הנקב. רבינו סבר כי רצת האבן דיה להיחשב כחציצה, אולם החזון איש טען כנגדו, כי דינה של המרצפת כמוה כקרקע והעציץ יונק דרכה מן הקרקע. לאחר זמן נזדמן לידי רבינו להגביה עציץ נקוב בביתו עם מרצפת האבן עליה ניצב העציץ, לתדהמתו כשהרים את העציץ, גילה באבן שמתחתיו חלל כגודלו של הנקב, ונראה היה בעליל כי הוא נוצר בשל יניקת העציץ מן הקרקע, כסברת בעל החזון איש. "ואמרת" - כותב רבינו ברשימותיו - "ברוך שבחר בחכמים ובמשנתם..."

אורח לצדיק מישרים

עוד היה מספר רבינו על הנהגותיו, התמדתו, יגיעתו הבלתי נתפסת בתורה, ובמידותיו.

אירע שרבינו הגיע פעם לביתו של החזו"א ומצאו כשהוא שוכב על הספסל ופניו אל הקיר ונדמה היה כישן. המתין רבנו כחצי שעה ולאחר מכן כאשר הרגיש בו התנצל רבנו כי לא רצה להפריעו משנתו. השיב לו החזון איש ב"כמעט הקפדה" - כהגדרתו של רבינו - כי כלל לא היה ישן. והוסיף רבינו בהאי לישנא: "כנראה שמחשבותיו היו משוטטות ברום שמים או בעמק הלכה עד שלא הרגיש בעומד אצלו".

מרבה היה רבנו לספר על מידותיו הטובות ועל ריחוקו העצום ממידת הגאווה, והיה מצטט הימנו את שאמר לא אחת בין שיטי שיחותיו כי "שונא הוא את המתגאה, גם כאשר כוונתו לשם שמיים".

לעומת זאת משבח היה הרבה את מידת ההכנעה והענווה. גם דיבורו זך ונקי היה, והיה שוקל בפלס כל מילה שתהיה נאותה ללא שמץ של פגם. "וכמה פעמים נשתוממתי על המראה, היאך מעקם דיבורו שלא להוציא שמץ רחוק מדבר מגונה מפיו, אף שנוגע לנידון השאלה".

סיפר רבינו, כי תופס היה כל אדם במהותו, גם אם לא דיבר עמו ואף אם לא היה עומד אצלו.

על מידת יראתו הטהורה סיפר רבנו, כי כאשר ביקש החזון איש לשבח מאן-דהו, נוהג היה לומר כי הינו "גברא דדחיל חטאין", כלומר, אדם שהוא ירא חטא. זו היתה אליביה המעלה הגדולה ביותר. בהקשר לכך, בעת העלייה הגדולה של יהודי הונגריה ורומניה החרדים, אמר החזון איש כי באו לארץ הקודש "כוחות גדולים של יראת שמיים", והוסיף, כי בטוח הוא שבזכות שני גדולי עולם הגאון רבי עקיבא אייגר והגאון בעל החתם סופר ז"ע, נתקיימה יהדות הונגריה.

את רשימתו מזיכרונותיו על החזון איש חותם הוא כדברים האלה "הריני מסיים באותו רגש שהיה לי כל פעם שיצאתי מחדרו, כי קדוש זה ששוכן בתוכנו אינו מנשמת דור אחרון, אלא מתנה מאת ה' להחיות נפשות כמהות ושוממות לדבר ה', בנפש גבוהה ואצילה מאוד..."

(מתוך הספר: אבי ההוראה)

הפסולת ויקלוט הסולת - "על כן חידושויו הם מיעוט המחזיק את המרובה, כי לא העלה על הכתב רק אחרי עמל בתורה שלא יתואר בחרט אנוש" - כלשון רבינו ברשימותיו.

ובפעם אחרת סיפר רבינו, כי זוכר הוא את החזון איש בימי חולשתו, כאשר היה שוכב על המיטה, כי היה גורס ומשנן על פה, דפי גמרא בבקיאיות מופלאה, והבין אז את כוונת דבריו שאמר לו כי תלמיד חכם הוא זה המסוגל לגרוס גם ארבעים דפים ביום.

מעניין לקרא את שכתב רבינו אודות גדולתו בתורה ודרך לימודו של החזון איש: "מיום שעמד על דעתו לא למד אלא למען אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ולא דווקא בדברים הנוהגים בזמן הזה. עיקר העיקרים אצלו, למצוא את נקודת האמת לאסוקי בהלכה, וכל התורה כולה היתה אצלו כמונחת בקופסא פסוקה וברורה, הוא מוכן בכל עת ורגע לפסוק הלכה למעשה בדרך לימוד ולא נשא גם פני גדולים, מכל מקום במקום גדולתו ענוותנותו, כי כאשר ראה שאחד הגדולים המובהקים עומד לנגדו, הניח הדבר על דעת השואל אם לא במקום תיקון העולם. ופעם אמר לי על עניין כזה, כי כל מצביא עושה לו תכנית אחרת..."

מפליאים ביותר הם דברי רבינו בדברים שנשא עליו במקלות עם: "הרבה פעמים חשבתי, הייתכן שמוחו של אדם אחד, יקלוט כל הרבבות דברים שהובאו בכל חודש וחודש לרבינו ז"ע, מלבד כל התורה במוחו בהיקפה ובעומקה ובפרט בגוף שבור ורצוף כמוהו? אמנם תירצתי לי, כי אצל סתם אנשים אכן דברים הרבה המה, הרבה כוונות, הרבה פניות, אבל אצל לומד ועובד לשמה, כל האלפי ורבבות עניינים דבר אחד הוא, בלתי לה' לבדו, וכל הדברים הרבים אחודים לשלהבת י-ה אחת, ולזה יכול לתפוס כהנה וכהנה..."

עוד אמר רבינו כדברים האלה: "כששאלתיו פעם, מה עלנו לעשות לרגלי ההרס, לרגלי ירידת כבוד שמים וכבוד התורה, מה עוד אפשר לעשות לתיקון העולם? ענני מרן זצוק"ל: להדליק נר ועוד נר בחושך המכסה ארץ; להוסיף נר ועוד נר למען האיר הערפל המכסה לאומים; לחנך ילד ועוד ילד לתורה ולקרב ילד ועוד ילד ליראת ה'; לייסד חיידר ועוד חיידר למען הרבות הבל פיהם של תינוקות של בית רבן; להקים תלמוד תורה ועוד תלמוד תורה, למען למד בהם ילדי ישראל דעת את ה'; לבנות ולכונן ישיבה ועוד ישיבה, למען הרבץ בהם תורה, מוסר ויראת שמים; לארגן קבוצת יהודים ועוד קבוצה, הלומדת תורתו הקדושה ורוצה לקיימה; לחזק כל פרט וכל כלל הרוצים לעבדו יתברך". והוסיף על כל רבנו: "אילו לא שמענו אך זאת ואילו לא תרשמנה בקרבנו רק מילותיו אלה - דיינו..."

ככלל, הקו שהנחה את החזו"א היה מה שיותר לקרב לפשט ולדעת הישרה. הוא לא חיבב בלשון המעטה, פשט או סברא שאינם מתיישרים עם הכתוב בגמרא או בהלכה, וכך גם בנוגע לפסק, התרחק בכל מאודו מ'הוראה תמוהה' גם אם פוסקים חשובים שנקטו כך בשיטתם.

על כח הכרעתו ההלכתית של החזון איש סיפר רבינו מעשה מפעים.

הישיבה

גליון מס' 79 | הגליון לבן הישיבה | יו"ל ע"י ארגון "אחינו" הקבלן 45 ירושלים 02-5609025 | מוקד הישיבה לרשותך: 18-18-20-1800

חשבתם פעם, אולי יש לו קושי מסוים, ולכן הוא מתנהג כפי שהוא מתנהג. אולי ההתנשאות שלו נובעת מאיזה חסר שיש לו עם עצמו, והיא כלל לא נוגעת אליכם. יתכן מאוד שהוא כלל לא מתכוון להתנשאות עליכם, כי הוא מרגיש שהוא יותר מוצלח מכם, או יותר שוה מכם. הוא עושה זאת, כי כך הוא מנסה להשלים את החסר שלו, או לפתור איזו מצוקה שהוא סובל ממנה.

כשתחשבו בכיוון הזה, ייקל לכם. לא תכעסו עליו כל כך, וממילא זה פחות יציק לכם. אדרבה תרחמו עליו, אולי אפילו תתפללו עליו, והרחמים והתפילות הללו יועילו לכם שההתנשאות שלו לא תיחשב בעיניכם כהתנשאות אלא כקריאת עזרה, והיא לא תציק לכם.

דבר נוסף! כפי שהזכרתי בתחילה, הרי ברור לכם שהפתרון הוא לא לטפל בבחור, לנדות אותו חלילה, או לגרום לחברי השיעור להסתכסך איתו. דמיינו לעצמכם שני אנשים רבים מכות, חלילה, אם האחד מחזיר לשני, המריבה לא תיגמר לעולם, כי אף אחד לא מוכן להישאר חייב, שניהם רוצים להיות אחרונים, ולהרגיש מנצחים. אבל אם אחד יחליט שהוא לא מגיב, לא משיב למכה הראשון כלום, לא בדיבורים ולא במעשים, מיד תשקע המריבה והלהבות יתמעטו עד שיכבו לגמרי, כי למריבה צריך שנים, אדם לא יכול להרביץ לקיר, כי הקיר לא מחזיר.

אף בסיפור שלכם, אחרי שהבנתם שהתנשאות שלו היא איננה התנשאות, היא קריאת מצוקה, ואחרי שהפנמתם שהוא לא באמת רוצה ברעתכם, כל שעליכם לעשות כשהוא מתנשא, זה פשוט לא לעשות כלום, לא להגיב ולא להיגרר אחרי ההתנשאות שלו, כי ההיגררות הזו תביא אותו להתנשא פעם שניה, והתגובה שלכם אחרי הפעם השניה, תביא את השלישית, וכך הלאה. אבל אם תחליטו שאינכם מגיבים, ולא מראים לו שכביכול הוא הציק לכם, אלא ממשיכים להתנהג איתו כאחד האדם, פותחים בשלום ומשיבים לו שלום, ואדרבה מנסים לערב אותו יותר בחיי החברה, מתייחסים אליו יותר יפה, ומקרבים אותו, אתם תראו שהוא לא יתנשא, אדרבה, הוא ינסה בכל מאודו לרצות אתכם, ולהסתדר איתכם, ובעזרת השלום והשלווה ישוּבו למעונכם, ולעולם תהיה מנת חלקכם.

בהצלחה!

אשר שאלת עם הרב ישראל ליוש

לכבוד עלון הישיבה!

Ne' מרדכי, ואני בשיעור א' ישיבה קטנה. אני וכמה
 כל חברי לשיעור, סובלים מברור אחד מתגלה
 ומתקא על כולנו. האם יש משהו שהא הניח
 והיחיד הישיבה בכלל, ובשיעור הפרט.
 מידי פעם אנחנו מנסים להסביר לו שאין נהג נכון,
 אבל פעמים רבות זה לא עוזר, ופעמים עוזר לזמן
 קטן מאוד.
 אנחנו פונים אליכם כדי לדעת כיצד עלינו לנהוג?
 מהצדנות זו חברי ואני מודים לכם על העלון
 הנפלא והמחזק ביותר!..

תודה רבה!

מרדכי והחברים! שלום רב!

אני שמח ששאלה זו באה לפתחנו בימי ספירת העומר, ימים בהם אנחנו צריכים להתחזק ב'בין אדם לחברו', וזו היא ההכנה הטובה ביותר לחג השבועות, חג מתן תורה, שהרי 'דרך ארץ קדמה לתורה'. מנוסח שאלתך נראה כי אינך מבקש, חלילה, לפתור את הבעיה, ע"י פגיעה בחבר המתנשא. אלא כל רצונך ורצון חבריך הוא להפסיק לסבול. ולכן פתרון הבעיה היא לא ע"י טיפול בחבר, אלא הפתרון הוא רק ע"י מעשים שלך ושל החברים שלך, כפי שנפרט. שימו לב! מרדכי והחברים, אתם מציינים שגם כשדיברתם עם החבר, זה עזר לזמן מועט בלבד, אבל לזמן מועט זה עזר, זאת אמרת שהוא מנסה להיות בסדר, אך משום מה הוא לא מצליח.